

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dneh po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—,
mesečna naročnina Din 20.—, za
tujino Din 30.—, Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71.

Jugoslovan

Rekopisov ne vračamo.
— Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68,
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
Podružnica v Celju,
Slomškov trg št. 4.

Št. 92

Ljubljana, četrtek, dne 18. septembra 1930

Leto I.

Posebna komisija za vprašanje Panevropce

Soglasen sklep plenuma Društva narodov - Guatemala, Norveška in Irska nove članice Sveta - Kellogg izvoljen za sodnika mednarodnega razsodišča v Haagu

Ženeva, 17. sept. n. V pretekli noči je plenum Društva narodov zaključil glavno debato o poročilu dela Društva narodov. Zadnja seja se je vršila skoro pred prazniki. Po govoru nekaterih ameriških delegatov je govoril bolgarski zunanji minister Burov. O narodnih manjšinah je izjavil, da se mora najti za pravilno rešitev vprašanja o narodnih manjšinah nov postopek, če se hočejo pač v resnici zaščititi stvarne pravice narodnih manjšin. Če jih Društvo narodov ne namerava zaščititi, tedaj naj to pove. Zaradi tega vprašanja trpi tudi Bolgarska. Burov je zaključil svoj govor, da more edino razorožitev preprečiti bodoče konflikte.

Ženeva, 17. sept. AA. Generalna razprava o delu Društva narodov v preteklem poslovnem letu je bila snoči zaključena z govorom zastopnikov Indije, Poljske in Romunije.

London, 17. sept. AA. Na današnji seji Društva narodov je bila soglasno odobrena resolucija, ki predvideva imenovanje posebne evropske komisije, ki bo proučila načrt evropske federacije.

Resolucija pušča odbor možnost, da pri-

tegne k posvetovanju tudi neevropske države in nečlanice Društva narodov.

Skupščina je nadalje izvolila v svet Društva narodov zastopnike Guatemale, Irske in Norveške namesto Kube, Finske in Kanade, ki so imele doslej nepermanenten sedež v Društvu narodov.

Ženeva, 17. sept. n. Danes zjutraj je bilo na seji plenuma Društva narodov sklenjeno, da se osnuje komisija za proučevanje vprašanja o Panevropski uniji. Evropske države, ki niso članice Društva narodov, smejo biti članice te komisije. Resolucijo o tem vprašanju je predložila francoska delegacija, s katero se je skladalo 45 držav.

Nato je prišel na dnevni red predlog Kitajske, ki je zahtevala, da dobi na novo svoj sedež v svetu Društva narodov. Za to njeno zahtevo bi bili morali glasovati dve tretjini vseh volilnih upravičencev. Glasovalno pravico je imelo 52 držav. Od teh je oddalo 4 prazne glasovnice, 48 pa izpolnjene. Za predlog Kitajske je bilo oddanih 27 glasov. Ker bi morala Kitajska dobiti 32 glasov, je njen predlog propadel.

Nato so se vršile volitve treh začasnih članov sveta Društva narodov. Pri teh vo-

litvah je bilo vsakokrat oddanih 52 glasov. Absolutna večina je bila 27, Guatemala je dobila 43, Norveška 38, Irska 36, Portugalska pa 33 glasov. V svet Društva narodov so na ta način prišle prve tri države. Portugalska ni dobila mesta v svetu.

Delegati Bolgarske, Estonske, Poljske, Madjarske, Litve, Romunije, Češkoslovaške in Jugoslavije so zahtevali, da se stavi na dnevni red tega zasedanja tudi navodila drugi komisiji, v kolikor bo razpravljala o izmenj agrarnih pridelkov. — Komisija za dnevni red je sprejela ta predlog.

Danes popoldne se je začelo delo v komisijah.

Ženeva, 17. sept. AA. Plenum Društva narodov je izvolil za sodnika za mednarodno razsodišče v Haagu g. Kellogga.

Senzacionalna politična tatvina

Ženeva, 17. sept. d. »Daily Mail« javlja iz Ženeve, da se je v nekem ženevskem hotelu izvršila tatvina velikega političnega pomena. Tatu se je posrečilo ukrasti privatnemu tajniku angleškega zunanjega ministra ključ od depešne skrinjice, ki so enaki tistim, ki jih rabi angleški zunanji

urad za skrinjice, v katerih pošilja zaupne dokumente. Kmalu nato, ko so odkrili tatvino, je bilo izdano naročilo, da se morajo ključavnice k depešni skrinjici spremeniti.

Mussolini pride v Ženevo?

Trst, 17. sept. n. Današnji »Piccolo« prinaša iz Ženeve vest, po kateri se v krogih Društva narodov govori o skorajšnjem prihodu Mussolinija v Ženevo na zasedanje Društva narodov. Mussolini se bo najbrže udeležil nekaterih sej Društva narodov. Niegov prihod v Ženevo je baje v zvezi s pogajanjem med Italijo in Francijo glede razorožitve kot še zaradi drugih perečih in še neresenih vprašanj, ki zadevajo obe državi in zaradi katerih se doslej ni dal skleniti nikakršen sporazum. Zaradi teh še neresenih vprašanj se ni mogla niti še skleniti prijateljska pogodba med Francijo in Italijo. Mussolini je, pravi »Piccolo«, naklonjen tej pogodbi, ker bi se potem mogla mnogo lažje urediti mnoga druga neresena vprašanja, ki zadevajo vso Evropo, predvsem vprašanje splošne varnosti in pomirjenja med posameznimi evropskimi državami.

Nov Poincaréjev članek proti reviziji pogodb

Revizija ni stvar pravičnosti, temveč mednarodna zarota proti neodvisnosti malih držav

Pariz, 17. sept. »Excelsior« je objavil nov članek bivšega predsednika francoske republike Poincaréja o posledicah, ki bi nastale, če bi se napravil kakršenkoli resen poskus proti obstoječim mirovnim pogodbam.

Poincaré najprej razpravlja o pogodbah s splošnega vidika ter pravi, da pogodbe niso nekaj absolutnega in da kot take same zase še ne zadostujejo za vzdrževanje miru. Pogodbe se morajo stalno poživljati z dobro voljo pogodbenih strank. Brez tega ne morejo imeti nikake stalnosti.

Toda — nadaljuje člankar — nikdar ni nihče dopuščal, da bi diplomatični dogovori ne bili nič drugega nego ničvredni kosci papirja, ki so zato tu, da se raztržejo s silo, da se izigravajo z zvijačo ali uničujejo z vztrajnim nasprotovanjem ene izmed pogodbenih strank. In vendar bodo šli dogodki ravno v tej smeri, ako se ne bo pazilo. Revizija mirovnih pogodb se ne zahteva morda samo v premaganih državah, temveč so tudi Italijani, Angleži in Francozi, ki gledajo na te zahteve blagohotno ali vsaj ravnodušno.

Vtisi nemških volitev na Poljskem

**»Volitve so dokaz, da želi Nemčija notranjih in zunanjih spopadov«
Za enotno reakcijo vseh poljskih strank**

Varšava, 17. septembra. AA. Poljsko časopisje živahno komentira izide nemških volitev »Gazeta Polska« smatra, da je sedaj vprašanje varnosti pomembnejše od vseh ostalih vprašanj, ki so na dnevnem redu v Ženevi. List pravi, da so vsa ta vprašanja napram izidom nemških volitev le teoretičnega pomena. »Ilustrovani Kurier Kozienic« priobčuje članek pod naslovom: »Konec locarnske iluzije«. V tem članku pravi, da bo v novem nemškem parlamentu sedelo 250 odločnih in nepomirljivih nasprotnikov locarnske pogodbe, ki je podlaga miru. Nemške volitve so vodili z gesli za vojno. 14. september spominja na dogodke v letu 1914, ko je oborožena pest Nemčije ubila mir v Evropi. Sedanje volitve so dokaz, da želi Nemčija notranjih in zunanjih spopadov in da bo skušala zanetiti plamen, ki naj objame ves svet. »Kurier Polska« smatra, da morajo izidom nemških volitev poseviti posebno pozornost vse one države, ki so zasnovale svojo zunanjo politiko na možnost lojalnega sodelovanja Nemčije. List pravi, da družbi Hitlerjeve pristaje in komuniste skupna želja, da se v nemški notranji politiki izžveje usodni dogodek. Zmaga komunistov je uspeh elementov, ki nasprotujejo miru v Evropi.

Poincaré razpravlja v nadaljevanju o možnih metodah revizije in o rezultatih, ki bi jih bilo pričakovati v danem slučaju. Naj se vprašanje revizije mirovnih pogodb predloži kakšni novi evropski federaciji, Društvu narodov, modrosti diplomatov, znanju juristov ali spretnosti državnikov, v vsakem slučaju mora priti med reševalce te nemogoče naloge do uničujočih sprovov. — Prej ali slej bi se taka prizadevanja prevrnila v nasprotje med dvema taboroma, t. j. med taborom mogočnih in ambicioznih narodov na eni in malih narodov na drugi strani, kateri poslednji bi se ne mogli upirati. Tudi pred najnesebičnejšim zborom bi imeli uspeh le prvi, t. j. veliki narodi.

Poincaré zaključuje, da se s prikrivanjem resnice in z zapiranjem oči pred očividnostjo ne služi nobenemu cilju. Revizija mirovnih pogodb ni stvar pravičnosti in mirnega napredka, temveč hazardna mednarodna zarota, ki grozi uničiti neodvisnost malih držav in vzpostaviti na razvalinah mirovnih pogodb nove in strašne hegemonije.

Varšava, 17. septembra. AA. Stranke, ki tvorijo blok za sodelovanje z vlado na Pomeranskem in v Poznanju, so predlagale, naj bi vse poljske stranke nastopile s skupnimi listami pri volitvah v novi sejm, ker bi s tem dokazale, da se hočejo vsi Poljaki upreti nemškemu napadom in agresivni akciji nemškega nacionizma.

Vatikan na mednarodnem kongresu za letalstvo

Vatikan, 17. septembra. AA. Uradno objavljajo, da bo vatičanska država zastopana na mednarodnem kongresu za letalstvo, ki bo v Budimpešti zadnje dni septembra. Za vatičanskega delegata sta bila določena nuncij msgr. Rota in odvetnik Angelini.

Prijateljstvo med Turčijo in Perzijo

Teheran, 17. septembra. AA. Novoimenovani turški poslanik je izročil perzijskemu šahu svoje poverilnice. Pri tej priliki so bili izmenjani govori o prisrčnih stikih, ki naj obstajajo med Turčijo in Perzijo. Oboroženi oddelki obeh držav bodo sodelovali pri operacijah na meji proti ustanem. Visok perzijski oficir bo pridržen generalnemu stanu turške ekspedicije.

Program nemške vlade izgotovljen

Brüning ga predloži novi zbornici - Hitlerjeve zahteve

Berlin, 17. septembra. AA. Minister za notranje zadeve Wirth je imel v radiju predavanje in izjavil, da bo sedanja vlada ostala na državnem krmilu do sklicanja novega parlamenta, da bi se mu mogla predstaviti s popolnoma izgotovljenim delovnim programom.

Varšava, 17. septembra. AA. »Kurier Cervenik« priobčuje intervju z voditeljem nemških nacionálnih socialistov Hitlerjem, ki izjavlja, da zahteva njegova stranka razorožitev, revizijo versajske mirovne

pogodbe, izpremembo Youngovega načrta, obnovo narodne armade in izločitev nemških elementov.

Berlin, 17. septembra. AA. Borza se je nekoliko opomogla o l prve panike, ki je bila nastala zaradi izidov volitev. Večina akcij se ponovno vrača k svoji dosednji ceni. Sodijo, da bodo v par dneh izginili vsi znaki nesigurnosti, zlasti ker inozemska tržišča kupčujejo z nemškimi papirji brez negotovosti.

Kralj Zogu težko bolan

Nezadovoljstvo med Albanci proti sistematični invaziji Italijanov

Zagreb, 17. septembra. k. »Obzorje« poroča: Potniki, ki prihajajo iz Albanije, potrjujejo vesti, da je kralj Zogu težko bolan. Kralj Zogu hira na jetiki. Le izjemoma se včasih pokaže v javnosti. Njegovi prijatelji in ugledne albanske osebnosti so zelo vznemirjene. Med tem je začela Italija z vso naglico spravljati svoje ljudi v Albanijo. V zadnjem času prihaja v Albanijo veliko število italijanskih častnikov in podčastnikov,

ki ne zasedajo samo mesta v vojski, temveč tudi vsa važnejša mesta v državni upravi, češ da v Albaniji ni v ta namen kvalificiranih uradnikov. Seveda na ta način le povečujejo nezadovoljstvo, ki se širi med narodom, katerega intelektualci se zapostavljajo. V zadnjih treh mesecih se je naselilo v Albanijo preko 1000 italijanskih častnikov in podčastnikov.

Angleži upajo na bližnji konec krize

Gospodarski krogi smatrajo, da je najhujša trgovinska depresija minila

London, 17. septembra. AA. Predsednik imperijalne kemične industrijske zveze Melchett je po povratku iz Amerike izjavil, da se bo gospodarski položaj v kratkem izboljšal. Gospodarski krogi smatrajo, da je najhujša trgovinska depresija minila in da bodo akcije, ki so zaradi sedanje gospodarske krize padle, v kratkem zopet porasle. Melchett je končno dejal, da vlada pri najbolj informiranih in važnih industrijih

v Kanadi hladnokrvnost in dobro utemeljen optimizem.

London, 17. septembra. AA. Davi je imel ministrski svet daljšo sejo. Predsedoval ji je ministrski svetnik Macdonald. Razen zunanjega ministra Hendersona, ki se mudi trenutno v Ženevi, so bili prisotni vsi ministri. Kakor poročajo, je ministrski svet razpravljal v prvi vrsti o vprašanju brezposelnosti in o drugih resortnih vprašanjih.

Zmaga nad upornimi rodovi v Indiji

Zahvala indijske vlade vojski in prebivalstvu

London, 17. septembra. AA. V severozapadnih deželah Indije se je položaj zelo izboljšal. Nevarnost zbiranja sovražnih plemen je odstranjena in indijska vlada je poslala obmejnemu komisarju Pearsu brzojavko, v kateri se zahvaljuje za usluge, ki jih je izkazal domovini v obrambi akcij proti sovražnim rodovom. Brzojavka izreka nadalje priznanje redni vojski, kraljevim letalcem in članom političnega urada v Kuramu, ki so vsi pripomogli k zmagi nad upornimi rodovi. Brzojavka omenja posebno pohvalno zadržanje prebivalstva vasi Levi, ki je sodelovalo s kraljevimi bojnimi silami pri zadnjih operacijah proti sovraž-

niku. Vsem prebivalcem, ki so se udeležili bojev, je bil odpisan del davkov.

Delhi, 17. septembra. AA. Občinski odbor, okrajni kongres in urad za zbiranje prostovoljcev za propagando civilne neposlušnosti so bili proglašeni za protipostavne in razpuščeni. Vsi nastavljeni uradi za zbiranje prostovoljcev, 150 po številu, so bili aretirani.

Manevri sovjetske mornarice

Paris, 17. septembra. AA. Poročajo iz Moskve, da je baltska flota začela svoje jesenske manevre.

Novo življenje

Čimbolj se je svoje dni bližal konec svetovne vojne in vojaški ter gospodarski položaj osrednjih držav, tem glasneje smo slišali govoriti ljudi: Po vojni bo drugače! Ustvarili bomo nekaj novega! Takrat bomo drugače govorili kot smo nekda! Vsi bomo složni in edini za dober cilj in namen!

Prišel je preobrat in vse je pričakovalo, da se bo zdaj pa zdaj rodilo nekaj novega. Ta up ljudstva pa je šel po vodi. Politične stranke, od katerih smo pričakovali kar po svoje velika in odločilna dejanja, so ostale kakor so bile pred vojno. Za bivše politične stranke v Sloveniji je ostala štiriletna vojna doba brez vsakih posledic. Začele so po vojni s svojim nepremišljenim delom natančno tam, kjer so l. 1914. nehale. Po pravici, in če bi bilo kaj politične pameti pri takratnih strankarskih voditeljih, bi morale stare politične stranke likvidirati že tedaj, pred 12 leti. Ker niso prestale, ampak so nanovo oživele, so vseh 12 let delale narodu in državi samo škodo, ki je nepovračljiva, ker se izgubljenega časa ne da niti kupiti niti drugače povrniti.

Po vojni se je sešlo v Beogradu takozvano »Narodno predstavništvo«, ki ni bilo izvoljeno, temveč so stare predvojne politične stranke in politične klike poslale vanj svoje delegate. Ti delegati niso bili odmev takratnega splošnega narodnega občutja in so s svojim »delom« na novih tleh nadaljevali natančno tam, kjer so leta 1914. nehali na starih. S tem se je začela dolgotrajna kriza političnih strank v Jugoslaviji.

Ta kriza je postajala vedno očitnejša v državi, a v Sloveniji še posebej. Na teritoriju bivše Srbije se je obnovila borba med radikali in samostanci. Ti zadnji so se zvezali z raznimi »prečasnimi« strankami in grupami ter so organizirali bivšo »demokratsko« stranko, ki takoj spočetka ni bila enega kova, ampak neenoten konglomerat, katerega je družila samo negacija, to je nasprotovanje radikalom, ki so bili še najbolj enotni.

V Sloveniji se je komaj po ustavitvi nove države in sicer že takrat, ko še niso bile odločane v vseh potankostih niti njene meje na zapadu in na severu, oglašil prastari bojni klic: Tu klerikalci! — Tu liberalci! Liberalci knof, klerikalci groš! In podobno... Le malo jih je bilo, ki so se temu vpri, ki so pomislili: Ali ima stari klerikalno-liberalni boj sedaj, v novi državi š. kakšen pomen in smisel? Naši slovenski »klerikalci« in »liberalci« so bili plod političnih razmer v stari Avstriji, ki so izgubili svojo eksistenčno vpravičenost v novi Jugoslaviji! Te enostavne resnice naši tedanji »klerikalni« in »liberalni« voditelji niso razumeli in zapodali, oni so kar pozabili, da je stara fevdalna Avstro-ogrska monarhija razpadla. Avstrija je bila pretežno katoliška država, ne samo po svojih tradicijah, temveč tudi po svoji dinastiji in fevdalstvu, ki je bilo najmočnejši politični faktor v državi. Danes je položaj bistveno drugačen! V Jugoslaviji je katoličizem v manjšini in ima interes na tem, da vlada v novi državi princip verske strpnosti in popolne enakopravnosti. Čemu tedaj strupeno sovraštvo nekdanjih dni prenašati iz propadle hiše, še v novo hišo, v kateri so razmere popolnoma drugačne?

Koliko jih je bilo, ki so preštudirali naše nove gospodarske, nove socialne, nove verske in nove kulturne razmere in temu prepotrebemu, ker osnovnemu temelju, primerno preosnovali svoje ali svoje skupne politične smotre ter določili za dosego teh ciljev ali smotrov tudi nove metode in novo taktiko? Prav malo jih je bilo in ti so morali vseh 12 let stati v kotu ali pa se zadovoljevali z vsestranskim zapostavljanjem in preziranjem.

Novo rastlinstvo, nova drevesa in nove cvetlice, ki so plod novih razmer in novega podnebja, skratka nove države, se med tem starim plevelom ni moglo razviti. Stari plev se je košatil vsepovsod, novo življenje moril in tlačil, dokler ni prišel energičen gospodar, ki je ta plevel začel ruvati in odstranjevati.

Bivša Vidovdanska ustava je nujno morala pasti, ker je bila plod starih možganov, mož zastarele miselnosti. Kar je bilo nekoč, v stari Avstriji ali stari Srbiji moralo dobro, v novi Jugoslaviji, v napredni in življenja polni naši kraljevini, ni več potrebno.

Nova, mlada država potrebuje novih in mladih ljudi! Verus.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunaj, 17. septembra. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Nestalno vreme, novo poslabšanje, skrajna malo topleje.

Novi silni odmevi tržaškega procesa

Nov članek berlinske »Germanie« o dogodkih v Trstu - Val protestov od vseh strani

Berlin, 17. septembra. n. »Germania«, glavni organ centuma, se zopet bavi s procesom v Trstu. V nekem dopisu pravi, da je bil poslednji tržaški proces predvsem političnega pomena. Mirovne pogodbe so priznale Italiji velik del novega teritorija, na katerem so naseljeni tuji elementi. To se nanaša predvsem na 9000 kv. km, ki so po večini naseljeni s Hrvati in Slovenci. Še po stari avstrijski statistiki je živel v sedanji Italiji 530.000 Hrvatov in Slovencev. Celo Italija sama je leta 1921 priznala, da živi tu okrog 40% slovenskih elementov. Ravno iz tega je treba izvajati vzroke, zaradi katerih je prišlo do procesa v Trstu. Dokler so živeli ti Slovani v mejah Avstro-ogrske monarhije, so imeli tako oni kot Italijani iredentistične organizacije. To, kar je bila za Italijo takozvana »Lega Nazionale«, je bila za Slovence »Prosvetna zveza«, pod katere okriljem se je zbiralo vse ono, kar se je hotelo ločiti od Avstrije. Popolnoma razumljivo je, da je bil zunanji značaj teh združenj kulturno-političen. Prav tako je razumljivo, da so imeli ti slovenski iredentisti zveze s Srbsko narodno obrano, kakor je razumljivo, da so hoteli imeti sedaj zveze z jugoslovanskimi nacionalističnimi organizacijami.

V Rimu obstaja organizacija, ki zahteva vso Dalmacijo za Italijo. Če so se nekda v avstro-ogrski monarhiji nazivali narodi kot dedni sovražniki te države, se more sedaj v pogledu Italije in Jugoslavije ugotoviti, da je dobilo podedovano sovraštvo med Dunajem in Rimom sedaj stvarno obliko nasledstva v odnosih med Italijo in Jugoslavijo, nasledstvo, ki se ne bo dalo nikdar odstraniti.

Namen, slučaj ali usoda je bila, toda v vsakem slučaju je pomembno, da se je baš takrat, ko se je izvirila smrtna kazen v Trstu, v Beogradu slavila svečanost velikega simboličnega pomena. Stare zastave, pravi list, ki so prednjačile v Karadjordjevi vstaji proti Turkom in ki so se leta 1912-13 zmagoslavno vile na Kumanovem, Jedrenu in ob Bregalnici, in ki so videle poraz in končno zmago, te zastave, ki so svete vsem Srbom, so bile tistega dne odnešene v historijski muzej in mavzolej jugoslovanske dinastije. Nič ni bolj priprosto in bolj jasno, da budi takšna proslava historične spomine, da so se Srbi spomnili svoje stare slave in svojega starega carstva, ki je propadlo na Kosovu, da so se spomnili stare nadoblasti Turkov, ki ga pomnijo še nekateri Srbi in da so začutili veliko spremembo, ki je nastala, ko se je prvič spregovorila beseda Jugoslavija.

PROTIITALIJSKI BOJKOT NA ČESKO-SLOVAŠKEM.

Trst, 17. septembra. n. Današnji »Piccolo« s strahom in skrbjo komentira vesti iz Čehoslovaške o delovanju komisije, ki namerava proglasiti splošen bojkot proti Italiji v trgovskem, industrijskem in turističnem oziru. Člani te komisije so imeli že več sestankov z zastopniki vseh političnih strank ter z zastopniki trgovine in industrije. Na teh sestankih je bilo sklenjeno, da se italijanski bojkot objavi čehoslovanskemu narodu in da se striktno izvede. Čehoslovaki ne bodo smeli več potovati na odhite v Italijo in sploh ne bodo smeli več uvažati nikakega blaga iz Italije. Na ta način, zaključuje tržaški list, meni Čehoslovaška, da bo koristila slovenski stvari in svoji lastni produkciji. »Piccolo« se zaradi tega razburja in priporoča čehoslovanskemu tisku umernost ter pravi, da Čehoslovaška ne sme pozabiti, da tudi Italija uvaža čehoslovansko blago.

PROTEST SLOVANSKIH ŽEN.

Solin, 17. septembra. n. Tukajšnji list »Indépendance« prinaša vest iz Pariza, da so slovenske žene iz raznih slovenskih držav naslovile na ves civilizirani svet skupen manifest, v katerem protestirajo proti obsodbi v tržaškem političnem procesu kot tudi proti preganjanju Slovanov v Italiji s strani fašistov. V manifestu je rečeno, da za držanje Italije napram Slovanom nasprotuje elementarni princip človečnosti in pravice.

Pred nekaj dnevi je začel italijanski tisk ostro kampanjo proti Čehoslovaki, kjer so antifašisti manifestirali proti Italiji. Manifest slovenskih žen se nanaša končno tudi na dunajski list »Wie-

ner Allgemeine Zeitung«, ki opisuje težki položaj jugoslovanske manjšine v Julijski Benečiji in ki pravi, da je število žrtev, ki jih je zahteval fašistični teror, do danes doseglo 2170 duš.

APEL MEDNARODNE FEDERACIJE TRANSPORTNIH DELAVCEV.

Dunaj, 17. septembra. n. Mednarodna federacija za transport v Amsterdamu je izdala na vse delavce sveta apel, v katerem jih poziva naj pomagajo italijanskemu proletariatu v borbi proti fašizmu. Italijanski protifašistiški list »Avanti« je v članku, v katerem govori o procesu v Trstu, označil fašistovsko politiko napram nacionalni manjšini v Julijski Krajini kot zločinstvo in eksekucijo kot barbarstvo in sadističen zločin. Bliznija revolucija v Italiji, pravi list, bo tudi zaradi tega zahtevala težek račun od Mussolinija in fašistov.

Angleški list o namenih Italije

London, 17. septembra. l. »Sunday Referee« prinaša pod naslovom: »Italijanske priprave na jugoslovanski mejni« članek svojega diplomatskega dopisnika v Rimu, v katerem pravi med drugim: Razburjenje, ki ga je povzročil tržaški proces med Hrvati in Slovenci, je bilo veliko, tako da so se morale jugoslovanske oblasti na vsi moči truditi, da so preprečile protitalijanske demonstracije. Pa vendar so se čuli kliči »Živela Francija!« in se je dajalo izraziti simpatijo do slovenske in nemške manjšine v Italiji. Zvedel sem od dobro informirane osebnosti, ki je v zvezi z mednarodno politiko, da ho Italija skušala na diplomatski način izkoristiti obstoječi položaj na škodo Jugoslavije. Inspirirani fašistovski tisk je dobil nalogo od fašistovske vlade, da vodi kampanjo, ki bi ustvarila v javnosti razpoloženje proti Jugoslaviji. Z druge strani je jugoslovanska manjšina izdala mednarodni apel, izjavljajoč, da je podvržena brutalnemu postopanju s strani fašistovskih oblasti v Italiji.

Od neke nevtralne osebnosti, ki je bila v Trstu za časa obsodbe, sem bil obveščen, da je tam to-le stanje: Normalna aktivnost v Trstu je že nekaj let v zastoju. V pristanišču ni trgovskih ladij. Kar jih je, so italijanske in še med temi je ena križarka in poleg nje izvidniška flotilja, 8 torpedovk in 2 hidroavijona. Italijansko - jugoslovanska meja je oživila. Na njej se je nabralo zelo mnogo miličnikov. Postojna je preplavljena po fašistovskih miličnikih. Gradilo se nove barake ob vsej meji. V Postojni se je zgradila tretja železniška proga za slučaj vojaške potrebe.

Politični krogi menijo, da bi bil moral italijansko-avstrijski sporazum služiti kot povod, da se tudi med Jugoslavijo in Italijo sklene sličen sporazum in da se prav tako proti jugoslovanski manjšini v Julijski Benečiji omili italijansko postopanje. Toda na celi stvari je bilo to: Italijansko - avstrijski sporazum, ki je v ostalem le malenkostno izboljšal položaj avstrijske manjšine, je bil Mussolinijevo delo, ki je hotel postaviti italijansko oblast nad centralno Evropo. Toda tudi ta sporazum je le del splošnega načrta o italijanskem vodstvu skupine centralnih in jugovzhodnih evropskih držav. Italija ni namestila dosežki poboljšanja odnosov z Jugoslavijo, za kar se je beograjska vlada sicer trudila. V resnici je Italija želela, da se jugoslovansko-italijanski odnosi poslabšajo zato, da bi potem izkoristila s pomočjo diplomacije nastali položaj na škodo svoje jadranske sosedice.

Velikega pomena je, da je bil g. Grandi poklican iz Zeneve v Rim, da se posvetoje z italijanskim predsednikom vlade, ker vse kaže, da pripravljata diktator v palači Chigi nove težave na škodo evropskega sporazuma. Zvedel sem od neke osebe, ki je v tesni zvezi z dogodki v Zenevi, da se tam čuti velika nelagodnost zaradi Grandijevega povratka v Rim. Zenevski politični krogi smatrajo, da pripravljata Mussolini po zaključitvi te sezijske zasedanja Društva narodov nova iznenađenja.

Važen obisk predsednika Masaryka na Slovaškem

Predsednik je bil povsod sprejet z velikim navdušenjem - Madjari zvesti državi - Očetovska skrb za narodne manjšine

Praga, 17. septembra. AA. Predsednik Masaryk je bil na svojem potovanju po Slovaški povsod sprejet z velikim navdušenjem. V Zvolenu je sprejel Masaryka škof Blaho, ki je naglasil veliko ljubezen predsednika do Slovaške. Predsednik je to v svojem odgovoru potrdil ter opozarjal na napredek, ki ga je dosegla Slovaška na vseh poljih delovanja. V Dobri Vodi je Masaryk v odgovoru na pozdrav načelnika dejal, da je Čehoslovaška zdaj svobodna, da ji pa ta svoboda prinaša tudi obveze. Demokracija pomeni delo, vest in tolerantnost v narodnem, socialnem in konfesionalnem življenju.

V Modrem Kamnu je izjavil župnik Horvat v imenu tamošnjega madjarskega ljudstva, da Madjari istotako spoštujejo republiko, kakor Slovaki in da so ji zvesti otroci. Predsednik je izrazil svoje zadovoljstvo, da vse ljudstvo skupno deluje na gospodarskem in kulturnem napredku države. Izjavil je, da z veseljem sprejema prisego zvestobe madjarskega ljudstva, ter je obljubil, da bo z vsemi silami deloval na to, da dovede politično

življenje na linijo, da bo slonelo državno življenje na iskrenosti in varnosti pri enakih pravicah vseh državljanov.

Odgovarjajoč predsedniku okraja Lučenec je predsednik Masaryk naglasil, da republika in demokracija kot oblika države jamčita za enakost socialnih pravic naroda. Republika in demokracija ne smeta ostati samo na papirju, temveč mora vsak državljani delovati po ustavnih načelih. Madjarsko ljudstvo je dobrega srca in se je vedno razumelo s Slovaki. Nadeja se, da bo ostalo tako tudi v bodoče. Sovinizam, ki je vladal pod starim režimom, ni prihajal od ljudstva.

Predsednik je sprejel nato delegacijo znanih osebnosti madjarskega kulturnega življenja ter izjavil, da namerava osnovati s pomočjo fonda, ki mu je bil dan na razpolago ob njegovi 80letnici, madjarsko društvo za znanost, literaturo in umetnost. Ob tej priliki je Masaryk tudi dejal, da so kmetje in delavci temelj države. Izjave predsednika so sprejeli navzoči s klicem »Eljenz«.

Glavni ravnatelj mednarodne banke v Beogradu

Beograd, 17. septembra. AA. Generalni ravnatelj banke za mednarodna plačila P. Quesnay je imel včeraj konferenco s predsedništvom Narodne banke. Konferenca je trajala od 15. do 19. ure. Na njej so govorili o sodelovanju naše emisijske ustanove z banko za mednarodna plačila, kakor tudi o ostalih vprašanjih, ki so na programu dela banke in v interesu naše države.

Zvečer je bil Quesnay gost na prijateljski večerji pri generalnem guvernerju Narodne banke g. Bajloniju. Ob tej priliki je gostitelj seznanil g. Quesnaya z ministroma gg. dr. Stankom Svrljugo in Boškom Jeftićem. Danes je posetil g. Quesnay finančnega ministra dr. Svrljugo, ministra dvora Jeftića in zastopnika ministra zunanjih zadev g. Kosto Kumanudija.

Nov poveljnik Dravske divizijske oblasti

Beograd, 17. sept. l. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za vojno in mornarico postavil za vršilca dolžnosti poveljnika Dravske divizijske oblasti generalštabnega brigadnega generala Veselinovića D. Jovana, dosedaj vršilca dolžnosti načelnika inženjersko-tehničnega oddelka ministrstva za vojno in mornarico; za vršilca dolžnosti poveljnika Vardarske divizijske oblasti pa generalštabnega brigadnega generala Stanisavljevića M. Živka, dosedaj poveljnika pehote Dravske divizijske oblasti.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 17. septembra. l. Nocoj od 1730 do 20. se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedstvom predsednika vlade generala Petra Živkovića. Seje so se udeležili vsi ministri razen zunanjega ministra dr. Voje Marinkovića, ministra brez portfelja Franceša in ministra za socialno politiko Nikole Preka, ki jih ni v Beogradu. Reševali so se tekoči posli. Med drugim je bilo sklenjeno, da se udeležita odkritja spomenika blagopokojnega kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja v Sisku dne 21. septembra t. l. minister za pravosodje dr. Srškić in finančni minister dr. Svrljuga.

Imenovanja in napredovanja

Beograd, 17. sept. l. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta bila postavljena: za davčnega inspektorja I-2 pri davčni upravi v Celju Janko Stanič, davčni inspektor iste kategorije in skupine pri davčni upravi v Brežicah po službeni potrebi; za davčnega kontrolorja II-2 pri davčni upravi v Brežicah Karl Grah, davčni kontrolor iste skupine in kategorije pri davčni upravi v Celju, istotako po službeni potrebi.

Po odredbi ministra za javna dela so bili premešani v istem svojstvu: na pošto Ljubljana VI Kužar Vida, poštno-telegrafska uradnica II-3 s pošte v Radovljici po svoji lastni prošnji. Na pošto v Radovljici Praznik Marija, poštno-telegrafska uradnica II-4 iz Slovenske Bistrice. Na pošto v Slovenski Bistrici Nikolaj Petrovič, poštno-telegrafski uradnik II-2 s pošte v Murski Soboti po službeni potrebi.

Z ukazom Nj. Vel. kralja so napredovali: za višji »a« katastrskega geometra II-1 sedanji katastrski geometer II-2 Kaušek Karl pri katastrski upravi v Murski Soboti in Franjo Zupančič pri katastrski upravi v Kranju; za višjega katastrskega agronoma II-1 Stefan Pavletić, dosedanjega katastrskega agronoma II-2 pri katastrski upravi v Ljubljani in prav tako Leopold Juran pri katastrski upravi v Mariboru.

Beograd, 17. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog ministra za trgovino in industrijo v soglasju s predsednikom ministrskega sveta imenovan z. predmetnega učitelja v I-II na dvorazredni trgovski šoli v Požarevcu g. Sreć Jordan, dosedanjega predmetni učitelj na trgovski akademiji v Mariboru.

Prenos ostankov naših junakov

Beograd, 17. septembra. AA. Minister pravde dr. Srškić je odredil na osnovi zakona o priznanju zaslug za domovino:

1. Da se rok za vlaganje prošenj za prenos posmrtnih ostankov naših junakov s solunske fronte podaljša do konca 1930. leta;
2. da se prenos ostankov naših junakov z oloka Krfa in drugih otokov izvrši skupno s prenosom posmrtnih ostankov junakov s solunske fronte.

Mednarodno posojilo za Bolgarijo, Španijo in Romunijo

Pariz, 17. septembra. AA. Gospodarska in finančna agencija poroča iz Zeneve, da je švedski kralj vizigale Kreuger po daljši konferenci z generalnim ravnateljem banke za mednarodna plačila pristal na to, da sodeluje pri posojilih za Španijo, Bolgarijo in Romunijo, ki naj bi se uporabljala za gospodarsko in finančno obnovo teh držav. Posojila bi upravljala in bi zanje jamčila banka za mednarodna plačila.

Ostanki Andréjeve ekspedicije

Tromsø, 17. septembra. AA. Z zastavo na pol droga je danes prispela semkaj norveška ladja »Isbjørne« s poslednjimi ostanki članov Andréjeve arktične ekspedicije.

Velika stavka v Barceloni

Barcelona, 17. septembra. AA. Stavka gradbenega delavstva in drugih delavcev je zavzela znaten obseg. Število stavkajočih je 30 tisoč. Civilni guverner Katalonije je v zvezi s to stavko izjavil, da cenzura tiskne in ustavne določbe, ki veljajo za svobodo zborovanja, ne bodo ukinjene v Barceloni in v pokrajini. Tej izjavi je pristavil, da bo energično preprečil vsak poizkus zlorabiti to svobodo.

Kuga na Kitajskem

Šangaj, 17. septembra. AA. Indopacifiška agencija poroča, da je v raznih kitajskih pokrajinah izbruhnila kuga. Epidemija je zahtevala na stotine človeških žrtve. Železniške zveze z okuženimi pokrajinami so prekinjene.

Polet Anglija — Avstralija

London, 17. septembra. AA. Kapetan Matthews, ki je startal z letališča Croydon v Avstralijo, je dospel v nepretrganem poletu s 115 milj hitrosti na uro v Beograd. Danes nadaljuje polet v Sтамbul in Aleppo.

Turnir v Frankfurtu

Frankfurt, 17. septembra. d. Stanje po 10. kolu, predzadnji kolu: Niemcevič 8 in pol, Kashdan 7 in pol (1), Ahues in Colle 6 in pol, Przepiorka 6, List 5 (2), Šimisch 5, Pirc 4 in pol, Mieses 3 in pol, Thomas 3, Orbach 1 (1), Mannheimer 1.

Novi pomembni sodbi češkoslovaških listov

Brno, 16. septembra. I. »Lidove Noviny« pri našajo pod naslovom: »Nemirna Italija« uvodni članek Karla Scheinpluga, ki piše:

Izvor sedanjih neurejenih odnosov med Italijo in Jugoslavijo, ki morajo s krvjo napolnjevati vsakega miroljubnega Evropejca, leži v londonski pogodbi iz leta 1915 in v velikem nezadovoljstvu, ki je obseglo italijanski narod po svetovni vojni. Italija je v teku vojne mnogo žrtvovala. Zato smatra, da pokrajine, ki jih je dobila po vojni, niso zadostna nagrada za njene žrtve. Sicer pa je Francija po svetovni vojni dobila še manj ozemlja. S pridruženjem Tirolske in Primorja je izpolniljen davni sen irendentistične Italije. Pozablja pa se, da Italija ob razdelitvi kolonij ni dobila nobene kolonije. — Toda vprašanje je, ali bi bili nekulturni kraji v Afriki koristni za državo, ki potrebuje kolonije predvsem za to, da tja odda prebitke svojega prebivalstva. Italija ima mnogo pogojev za razvoj industrije. Tudi dohod turistov iz inozemstva bi mogel nositi ogromne milijone. V zadnjem času pa vidimo, da poset tujcev v Italiji pada od leta do leta, med tem ko v drugih rase. To je posledica fašističnega duha in fašističnega postopanja s tujci v Italiji. Sedaj so pričeli rožljati z orožjem na meji. Kaj jim je bilo tega treba, Jadransko morje je dovolj široko, da po njem lahko plovejo slovenske in italijanske ladje. Mar misli Italija, da je mogoče podjarmiti ponosen in junaški slovanski narod? To so poskušali že Turki, Avstriji in Madžari, pa so vsi propadli. Kakšen smisel bi

imelo za Italijo, če bi poskusila igrati usodno avstrijsko vlogo na Balkanu?

Praga, 16. septembra. I. »Narodni Osvobodilni«, organ legijonarjev, piše v uvodnem članku pod naslovom: »Fašistične provokacije«. Holandski zunanji minister je na sedji Društva narodov rekel, da ni treba govoriti, da bi bile nekatere odredbe mirovnih pogodb nevzdržne. Nevzdržni so le nekateri nacionalisti. Ni dvoma, da soglasja s tem velik del evropske in svetovne javnosti. Nasilniški nacionalizem ogroža svetovni mir, pa tudi sebe. Jedro evropskega problema je v tem, kako ustvariti realne garancije proti opasnosti vojn. Fašistični nacionalizem pa je stalna nevarnost za mir, ker on neprestano izziva sosedo. Vso javnost je sedaj globoko pretreslo provokatorično nastopanje italijanskega fašizma napram Jugoslaviji. Dobro je, da se je to zgodilo, ker je hkrati prineslo tudi pojasnilo odnosov naše javnosti napram fašističnemu režimu. Sedaj se je vnovič pokazala trdna češkoslovaška solidarnost z življenjskimi interesi Jugoslovancov. Ne smejo se upravljalni močni izrazi in grožnje za osvetilo. Nasilje in te izzivalne pretuje so predvsem dokaz notranje slabosti ter zato ne morejo doseči svojega cilja. Tisti, ki je ogrožen, bo opreznost in bolj pripravljen ter bo utrdil svoje odnose do prijateljev, da dobi njihovo moralno oporo. Svetovna javnost je že jasno izrekla svoje mnenje. Italija najbrže že sama čuti, da je njena krvava gesta zgrešila svoj cilj.

Narodna slavnost ob meji v Hotedršici

V prijazni dolinici, obdani z krasnim vencem nizkih hribov in visokih gora, obrastenih z zelenim gozdom, ki poje pesem o potujoči zemlji, v tej prijazni dolinici se je zganilo zavedno ljudstvo, postavilo na meji za vasjo 36 m visok mlaj, na katerega dviga z mehanično pripravo državno zastavo.

Dne 21. septembra ob 3. uri popoldne pa se vrši slavnostno razvite in dvig nove državne trobojnice s krasno uvezenim državnim grbom v sredini. Trdno smo uverjeni, da se tudi širša slovenska javnost vdeleži te naše proslave. Posebno vlnjudo vabimo našo zavedno akademsko mladino. Bratje in sestre! Združimo se pod novo zastavo in v lepi bratski vzajemnosti pokazimo, da smo in ostanemo Slovenci zvesti domovini in državi. Slavnost se vrši sledeče: ob 3. uri pozdrav gostov pred Gas. domom. Govori. Nato spreved skozi vas in nato razvite in dvig zastave. Po razvitu se vrši na vrtu gosp. Iv. Turka vrtna veselica. Pri čem prireditvi igra godba iz Dol. Logatca. Če bo slabo vreme, se proslava vrši prihodnjo nedeljo. Posetnikom, ki pridejo z vlakom, je na razpolago avtozveza Logatec—Hotedršica. Na veselo svidenje!

Prvi dar tekstilni šoli v Kranju

Na prošnjo direktorja novo ustanovljene šole v Kranju je ravnatelj kranjske tekstilne tovarne »Jugobruna« g. ing. Vojo Knop interveniral pri lastniku firme g. Františku Bruni radi poklonitve tkalskih statev, ki naj bi služile za demonstracije ustroja statev in praktične izobrazbe učencev tukajšnje tekstilne šole.

G. veleindustrialec František Bruna je pokazal svoje globoko razumevanje za naš novo zavod na ta način, da je brez oklevanja poklonil novi tekstilni šoli moderne nove mehanske stavbe sistema »Tanvald« v vrednosti okoli 15.000 dinarjev.

Tekstilna šola, ki se mora baš v početku svo-

jega razvoja boriti z velikimi materijalnimi težavami, bo vedno vedela z hvalečnostjo ceniti velikodušni dar firme »Jugobruna«.

Zelimo, da bi tudi ostale tekstilne tovarne sledile požrtvovalnemu zgledu »Jugobruna« ter s stvarnimi (stroji, osnovo, vodikom, zbirkami itd.) ali denarnimi dajatvami podprle ta važni mnogo obetajoči zavod.

Snujmo sokolske čete

Z zakonom od 5. decembra 1929., s katerim je bil ustanovljen »Sokol kraljevine Jugoslavije«, je bilo ustvarjeno edinstvo glede telesno-vzgojnih organizacij v naši državi. S tem zakonom je bilo dano vzvišeni Tyrševi Sokolski misli največje priznanje. Na zunaj je bilo posvedočeno to priznanje z dejstvom, da je vladar postavil na čelo organizacije prestolonaslednika. S tem je bilo Sokolstvo postavljeno pod najvišjo zaščito. Tega odlikovanja si mora biti v svesti Sokolstvo in mora storiti vse, kar je v njegovih močeh, da upraviči zaupanje, izkazano mu z najvišjega mesta ter da izpolni nade, stavljen nanj. Dolžnost mu je, da zaneso sokolsko misel v najširše narodove plasti. Možno mu je to potem sokolskih čet.

V statutu, ki služi zakonu o SKJ v pojasnilo in dopolnilo, so predvidene kot edince SKJ sokolska društva in »seoske sokolske čete«. Sokolski glasnik št. 6 od 21. februarja t. l. pri naša »Pravilnik sokolskih čet«, iz katerega je razvidno, da je mogoče prodrati s sokolsko organizacijo tudi v najbolj od prometa oddaljene vasi, le ako obstoji dobra volja za delo. Zadostuje, da je v kraju vsaj ena oseba, ki je zmožna voditi tajniške, blagajniške, načelnške in prosvetarske posle, ker ena oseba lahko izvršuje več funkcij.

Redni člani sokolskih čet so lahko samo poljedelci (vinogradniki), ostali morajo biti včlanjeni v najbližjem sokolskem društvu, ki je matično društvo čete, vendar sodelujejo lahko v četi in zavzemajo funkcije.

Za osnutek sokolske čete je potrebno najmanj 7 oseb, med katerimi mora biti vsaj en poljedelec.

»Sedem pripadnikov Sokolstva bi se že na-

šloc, porečete morda, »toda kdo bo vodil telovadbo?« Sokolska edinica brez telovadbe je mrtvorojeno dete. Da, to načelo je pravilno! Da, toda sokolski sistem je tako širok, ker obsega vse telesne vaje, da se najde za vse prilike z dobro voljo primerna oblika. Celo vrsto telesnih vaj imamo, za katere ne rabimo nobenih priprav: Redovne vaje, proste vaje, skupine, lahka atletika (hoja, teki, skoki, metanje kamna itd.), plavanje, borenje, raznoterosti, telovadne igre. Iz teh telesnih vaj si bo znal izbrati vodnik, ako je količjak iznajdljiv, vedno mnogo stvari, ki bodo naredile telovadbo zanimivo in zabavno. Vso tozadevno literaturo si lahko preskrbi pri Sokolski Matici v Ljubljani (Narodni dom). V sokolske čete je uvedeno tudi streljanje radi olajšav, ki jih uživajo mladeniči, kateri so pripadali, ko gredo k naboru, najmanj pet let Sokolu.

Drug ugovor bo: »Kaj pa prostori za telovadbo?« Javni ugovori! V toplem letnem času sploh ni treba nobenih prostorov, ker se telesna vzgoja najbolje vrši na prostem. Sadonosnik, dvorišče, pašnik ali kaj podobnega se lahko najde povsod, kot telovadni čas pa pride za sokolske čete itak v poštve večinoma le nedelja popoldne. »A če je dež? In pozimi?« poprašate. Kadar je dež, se v toplem letnem času telovadi pod kakšnim kozolcem ali na kakšnem skednju, čez zimo pa se, ako ni drugače mogoče, telovadba prekine. A ne sme se ukiniti z sokolskim delom. V tem času naj se posveti več pažnje duševni vzgoji, prosvetnemu delu. Za to delo pa se morejo in morajo dobiti prostori. Sokolu kraljevine Jugoslavije morajo biti na razpolago šolski prostori. Tu se zbirajo sokolski četniki k čitanju, razgovoru, petju, godbi itd. Morda pa je ponekod tudi zimski čas prikladen za telesno vzgojo: smučanje, drsanje, sankanje itd. Ako ne, potem se naj goji prosveta, pri čemur je treba posebno važnost polagati na higijensko in ekonomsko stran našega sela. To dvoje seveda tudi v letnem času ne sme ostati izven vidika. Pravilnik sokolskih čet predvideva kot njihovo dolžnost tudi širjenje pismenosti, treznosti in štednje v narodu, ustanavljanje čitalnic in knjižnic, tamburaških in pevskih zborov. V okvirju sokolskih čet se mora sploh podvzeti vse, kar doprinese k napredku našega sela.

Snovanje sokolskih čet, kakor so pokazala razmatranja, in njih vzdrževanje torej ni taka umetnost. Iz tega postane razumljivo stremenje Sokolstva, da bi delo, katero se od njega pričakuje, tudi izvršilo v čim višji meri — tako, da bo vredno sokolskega imena. Izhaja pa iz tega še nekaj drugega, da je namreč dolžnost zlasti podeželskih naobražencev, v prvi vrsti državnih namestencev in rezervnih oficirjev, da Sokolstvo v njegovem stremljenju podpirajo. S tem, kar ono hoče, ne vrši namreč le naloge, ki mu jo je zažrtal njegov ustanovitelj dr. Mirolav Tyrš, ampak izvršuje tudi misijo, izročeno mu z najmerodajnejšega mesta v naši državi. Po poročilih je predsednik vlade, g. general Pera Živković dejal, ko je izročal sokolskim funkcionarjem potrjeni statut, približno tako-le: »Vlada je svojo dolžnost storila, zdaj delajte Vi! In temu pozivu naj ne sledijo le radevolje vsi Sokoli, nego vsi dobromisleči Jugoslovani!

Praznovanje dvajsetletnice mature

in sestanek bivših članov srednješolskih organizacij

Pred petindvajsetimi leti je nastal v vrstah ljubljanskih srednješolcev živahen pokret. Tajna društva so se snovala in društev je bilo precej. Gibanje se je potem razširilo tudi na podeželska mesta v Idrijo, Kranj, Novo mesto, Celje. Tam so bili študentje pod večjo kontrolo in so morali biti bolj previdni kakor pa v Ljubljani, kjer smo zborovali v začetku po raznih dijaških stanovanjih, kasneje smo pa dobili v uporabo sobo v Mestnem domu.

Kako lepi časi so bili to! Kdo se ne spominja temperamentnega Korošca Vekoslava Mračka, ki je bil za Rudetom Troštom najslajnejši govornik v dijaških društvih. Kot nacionalist je ustanovil prvo dijaško društvo »Za Korotan«, da pomagamo bratom na Koroškem. Zbirali smo knjige za knjižnico v Brnci pri Beljaku, enkrat med počitnicami smo priredili dijaški zlet k sv. Jakobu v Rožu.

Mrak je kadil kot četrtošolec cigare, kar nam je zelo imponiralo. Če mu nismo parirali z lepa, se je včasih precej razhudil in nas nagnal s »prokletimi m.....«. Pri tem je njegov koroški »x« posebno krepko zapel.

Danes lahko povemo kar odkrito, kako je bilo s tistimi društvimi, ker se nam ni bati strogih profesorjev, niti avstr. paragrafov. Društva so bila zelo idealna. Gojilo se je petje, ki ga je z vso vmeno učil sedanji dr. Božo Romih. Pri Troštovih je bilo glavno zbirališče. Koliko sitnosti smo delali dobri Troštovi mami, ki pa je včasih v zahvalo, da smo ji pomagali sveže počističen pod, še skuhala kave ali čaja, ker je oživila v tem našem društvem življenju. Na tistem klavirju smo se vežbali vsi podeželski študentje, ki nismo imeli klavirja niti doma, niti v stanovanjih, v raznih »ščicel-polkah« in drugih m-tadra-marših, da so se tresle stene.

Izdajali smo razne liste — splošne v enem izvodu, ki je krožil potem tajno med nami, kasneje smo ga pa hektografilali. Krokariji ni bilo ker ni bil ogrožen. Vršilo se je mnogo predavanj najrazličnejših strok in priučili smo se raznemu parlamentarnemu življenju, kar je prišlo marsikomu kasneje zelo prav. Škoda, da niso ohranjene razne resolucije, ki so bile o-

glasno in burno sprejete na raznih shodih in občnih zborih in ki so se tikale redovanja v vedenju, kar je veljalo naše starše po 40 K. Seveda niso zagledale te resolucije belega dne v javnosti, ker potem bi nas bili še bolj zašili.

Kadar je bilo kakšno slovesno zborovanje, smo nosili tudi trakove z napisi društev, katerim smo pripadali.

Imeli smo tudi svoj razmeroma dober tamburaški klub »Krim«, ki se je vežbal pod gostoljubno streho blagopokojne gospe prof. Vrhovčeve.

Za politiko se nismo dosti brigali, ker nam je bil nacionalizem in jugoslovanstvo nad vse. V tem oziru pa smo bili agilni in delavni.

Za časa božičnih počitnic so prihajali med nas akademiki, ki so strašno učeno kritikovali naša predavanja in nam dajali »zlatih naukov«. Če so bile kakšne demonstracije okoli kazine, smo bili seveda prvi tam in smo delali z ogljujočim žvižganjem na prste bejovito štimungo. Včasih smo morali tudi — bežati, da nismo padli policiji v roke, ker po tem bi bilo po nas.

Z leti smo se razkropili po vsem svetu. Razveseljeno dejstvo pa je, da so izšli iz teh vrst naši odlični javni in kulturni delavci ter s svojim delom med narodom najbolje dokazali, da so ostali zvesti svojim mladostnim idealom. Da ne bo zamere, ne bomo naštevali imen, pač pa upamo, da se snidemo vsi zopet po dolgih letih dne 20. septembra v Tivoliju, in si sežemo v roke.

Blagopokojnim tovarišem iz onih svetlih časov pa »večnaja pamjate«.

Karambol pri Karlovškem mostu

Voznik motocikla bi skoro izgubil življenje.

Ljubljana, 17. septembra.

Po 18. uri se je pripetila pri Karlovškem mostu na Dolenjski cesti težka nesreča, pri kateri bi kmalu izgubil svoje življenje 33letni čevljar-ski mojster Avšič Alojz iz Ljubljane, stanujoč v Florjanski ulici št. 10.

V tem času namreč je privozil z motornim kolesom po Dolenjski cesti. Ko je zavil pri Karlovškem mostu na desno, mu je privozil nasproti neki tovorni avto. Iz doslej nepojasnjene vzroka je prišlo med obema do hudega karambola. Šofer avtomobila je zadnji trenutek vozilo zavril, toda nesreče ni mogel več preprečiti. Avšičev motocikl se je prevrnil, Avšič je pa odletel nekaj metrov v stran in obležal s težko rano na glavi.

Okoli ponesrečenca se je hitro nabrala radevedna množica. Eden izmed te je poklical bližnjega stražnika in rešilni voz, ki je Avšiča odpeljal v bolnico. Ima težko rano tik nad senem in le go slučaj je, da se pri padcu ni ubil.

Žrtev krvavega lantovskega pretepa

Zabodli so ga štirikrat v hrbet in trikrat v prsa.

19letni delavec Dobravec Viktor iz Prevoj pri Kamniku je v nedeljo zvečer popival v neki gostilni v Lukovici s svojimi tovariši. Fantje so se sprli in beseda je dala besedo, alkohol jih je že tako razburil, da so si skočili v laso.

Gostilničar jih je miril in tudi preprečil pretep v gostilni. Fantje so se razdelili v dva tabora in odšli s hrupom in preklinjanjem iz gostilne. Dobravec je tudi zapustil gostilno, toda nasprotniki so ga na cesti napadli z nožem in mu zadali z nožem 4 rane v hrbet in 8 v prsa. Nezvestnega so odnesli v bližnjo hišo in šele večeraj odpeljali v ljubljansko bolnico. Njegove poškodbe so nevarne.

Nesreče in nezgode

S katedra je padel.

V bolnico so pripeljali večeraj 16letnega dijaka a Boruta Pavla iz Ježice. Padel je na realni v razredu s katedra in si zlomil nogo. Izbil si je pri tem tudi nekaj zob. Kako se je nesreča pravzaprav pripetila, noče povedati. Najbrže se je šel s tovariši v razredu »viteške igre«.

Zopet cirkularka.

48letnemu delavcu Iskri Mihaelu iz Bohinjske Bistrice je pri delu cirkularka odrezala dva prsta na levi roki. Morali so ga odpeljati v ljubljansko bolnico.

S svisli je padel.

14letni posestnikov sin Lovšin Franc iz Zapotoka v občini Sodražica je pred dnevi šel v svisli po mrvo. Pri tem je bil tako nepreviden, da je padel skozi odprtino v hlev in si zlomil desno nogo. Moral je v ljubljansko bolnico.

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršujejo
najsolidnejše
KLIŠARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Prosveta

Prvi koncert letošnje sezone bo vijolinski koncert, katerega priredi dne 3. oktobra vijolinski virtuozi, naš rojak Karel Rupeč, ki se je pred letošnjimi počitnicami povrnil s svojega študija iz Pariza in se hoče sedaj posvetiti izključno koncertnemu udeleževanju. Koncert se bo vršil v Unionski dvorani. Podrobnosti slede.

Časni večer zvestega člana slovenske opere g. Franca Rusa bo soboto, dne 20. t. m. Ob tej priliki se poje Foersterjeva opera »Gorenjski slavček«. V slovenski operi deluje slavljeneč že nad 25 let. Od njenega početka v prostorih stare ljubljanske čitalnice in pozneje ob preselitvi v bivše deželno, sedanje operno gledališče je bil močan stebel zbor, s pridom pa se je uveljavil tudi kot solist manjših pa tudi večjih tenorskih partij. Danes najstarejši član zbora je vzor vestnega in požrtvovalnega člana, ravnotako pa je udan tudi slovenski pesmi, katero prepeva že 40 let. Zato je prav, ako občinstvo v soboto napolni operno gledališče. Predprodaja vstopnic bo od danes dalje pri dnevnih blagajni v operi.

Narodno gledališče v Mariboru pripravlja za začetek sezone kot otvoritveno predstavo Shakespeareovo klasično komedijo »Sen kresne noči« v režiji g. Koviča. Nadalje se študira najnovejša šaloigra znamenitega srbskega komediografa Branislava Nušića »Gospa ministrica«, istokot v režiji g. J. Koviča ter Maughamova pretresljiva drama iz povojnega življenja »Sveti plamen« v režiji g. Skrbinskega. — Glashena sezona se odpre z zelo dramatično in melodijozno Szirmajevo opero »Aleksandra«, v kateri se bo kot pevec in režiser predstavil na novo angažirani Djuka Truhovič. Nadalje se študira na novo Leharjeva divna opereta »Skrjančkov gaj«.

Razpisana književna nagrada. »Ženski Svet« razpisuje dve nagradi: Din 500 — in Din 300 — za dve izvorni črtici. Vsebina naj bo zajeta iz življenja sodobne žene in ima zdravo jedro. Obsega naj 12 do 18 strani lista. Nagradjeni deli dobijo tudi honorar, kakor ga list običajno plačuje. Rokopisi naj se pošljejo do 1. decembra t. l. uredništvu »Ženskega Sveta« v Ljubljani.

Brošura o ribniški suhi robi. Dr. Jože Rus je izdal v drobni brošurici članek Suha roba. Brihtna Ribnica in široki svet. Brošura prinaša topel oris ene najvažnejših panog naše domače obrti in vsebuje dokaj vestno zbrano številčnega materiala. Prodaja se po 3 Din.

»Ilustracije« št. 9. je v glavnem posvečena lovstvu in prinaša to vsebino: Oda vzhajajočemu solncu. Lov nekdanj in sedaj (dr. Stanko Bevk). Prizori z lova. Sumarska in lovska razstava. Lovci. (Vladimir Kapus). Z lovske razstave v Leipzigu. Dve lovski (Ivan Podregar). Na lov! Lovski prehod po muzeju. Jesenski ljubljanski vselesjem. 600-letnica nemškega Kočevja v Sloveniji. Vseslovenski gasilski kongres v Ljubljani. Evharistični kongres v Zagrebu. Marija v nebo vzeta. Kongres jugoslovanskih lutkarjev v Ljubljani. Film: Obraz filmske igralk. Pasijonske igre v Oberammergau (E. Gregorin). Zadnja karta (J. Galsworthy, ilustr. Malež). Odkritje spomenika Ivanu Cankarju. Oktavo višje. »Ptice« iz toplih dni. Veslaške in plavalne tekme na Bledu. Plavalne in skakalne tekme v Ljubljani. Gledališka uniforma (F. Lipah). Drama ljubljanskega gledališča na turneji v Srbiji. Pozdrav »Ilustracije«. Naši otroci. Jesenska moda. Neznosni predmeti (Fayard Vouk). Iz vsega sveta. Higijenska razstava na vselesjemu. Dve, tri ugankarjem na pot. J. Ložar (Peter Kocijančič). R. L. — »Ilustracije« je na razpolago v vseh trafikah in knjigarnah, posamezne številke po 10 Din. Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6-I.

Dnevne vesti

— **Kraljica pokroviteljica dobrodelnega društva.** Člani dobrodelnega društva »Skorja kruha« v Novem Sadu so z velikim navdušenjem in zadovoljenjem sprejeli te dni obvestilo, da je Nj. Vel. kraljica sprejela pokroviteljstvo nad njihovim agilnim društvom. Nj. Vel. kraljica posebej posebno pozornost vsem našim kulturnim in dobrodelnim društvom in institucijam.

— **Spomenik kralju Petru v Sisku.** V soboto bodo v Sisku odkrili spomenik kralju Petru Osvoboditelju. Odkritje bo združeno z veliko svečanostjo.

— **Lepa manifestacija banjaluškega mestnega sveta.** Na zadnji seji mestnega občinskega sveta v Banjaluki so svetniki počastili smrt v Trstu ustreljenih Jugoslovancev z dveminutnim molkom, po katerem so jim vzdikali: »Slava!«

— **Profesor Serebrjakov umrl.** V Beogradu je murl univerzitetni profesor na tehnični fakulteti Konstantin Serebrjakov. Prišel je kot emigrant iz Moskve v Beograd. Leta 1918 je bil imenovan za honorarnega profesorja.

— **Slovensko planinsko društvo naznanja,** da je koča na Kamniškem sedlu in Cojzova koča na Koprškem sedlu s 15. septembrom zatvorjena. Vendar pa bo Cojzova koča, če bo lepo vreme, ob sobotah, nedeljah in praznikih ter dnevi pred prazniki do nadaljnjega odprta in oskrbovana.

— **Kadilnikova koča na Golici in Spodnja koča na Golici** sta s 15. septembrom zatvorjeni. Le ob sobotah, nedeljah in praznikih bo do nadaljnjega odprta in oskrbovana Spodnja koča na Golici.

— **Privatni tečaj za opisno geometrijo** namenjen dijakom višjih razredov gimnazije se odpre 1. oktobra 1930. Vpisovanje se vrši 19., 20. in 21. septembra od pol 15. do 16. ure na Tehnični srednji šoli, prilike, soba št. 4. Poudarilo se bo 3 ure tedensko. Dnevi in ure po dogovoru.

— **Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani** obvešča svoje člane, da so članke legitimacije izgotovljene. Predno pa jih prične Zveza razpošiljati, prosijo člane, naj pošlje vsak po možnosti dve fotografiji (eno za legitimacijo, drugo pa za društveni album). Istočasno prosijo Zveza člane, naj nakažejo Zvezi zapadla članarina. — Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani.

— **Privatni tečaj nemščine za šolsko mladino,** kačetiški in nadaljevalni. Po dvakrat na teden. Mesečna učnina v oddelku A Din 40.—, v oddelku B Din 20.— (v A bo več učencev). Vpisnine ni, pač pa je pri vpisu treba plačati učnino za prvi mesec. Širokašni lahko prosijo za popust in je take prošnje treba prinesiti s seboj. Vpisovanje v sredo 17. septembra od 17. do 18. ure v čakalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti (iz glavne veže na desno).

— **Privatni večerni tečaji za računstvo,** knjigovodstvo, spise, slovenščino in tuje jezike, se odprejo. Učnina Din 40.— mesečno. Vpisovanje v sredo 17. septembra od 17. do 18. ure v čakalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti (iz glavne veže, desno).

— **Slovenski tečaj za izobražence,** ki čutijo potrebo po temeljitejšem znanju slovenskega jezika, se namerava otvoriti. Prijave se sprejemajo 17. septembra od 17. do 18. ure v čakalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti (glavna veža, desno). Tam dobite vsa pojasnila. 441

— **Volna, bombaž, nogavice in pletenine** v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 166

— **Schreiner — Erjavčeve Tridelne čitanke II.** del je v novi izdaji sedaj dovolj na razpolago. Knjiga je bogato ilustrirana in vsebinsko prvovrstna. Namenjena je za eno do tri razredne osnovne šole. Cena 32 Din. Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani. 440

— **Zahvala.** Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se ob priliki izvršitve nadvse pričačkanje lepo uspele 41. velike skupščine v Ribnici kar najiskrenejše zahvaljuje ondotnim C. M. podružnicam za ves trud in brezprimerno požrtvovalnost, ki sta jo izkazali za to slavo. Prav posebno pa se zahvaljujemo gosp. strokovnemu učitelju Janku Troštu, ki je bil duša vsej prireditvi. Prisrčno se zahvaljujemo za lepe sprejemne govore g. Josipu Ančiku, Branki Peterlinovi in Božu Erjavcu, dalje gg. Ivanu Novaku, gospe M. Klunovi, g. Jurjevčiču, g. Lesarju, ribniškemu Sokolu in gasilskemu društvu. Iskrena hvala vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je 41. velika skupščina tako veličastno izvršila. Iskrena hvala zavednemu prebivalstvu trga Ribnica za nepričačkanje pozornost.

— **Zahvale Oblastne strelske družine v Ljubljani.** Stejemo si v prijetno dolžnost izreči vsem cenj. darovalcem krasnih daril za oblastno strelsko tekmo dne 14. t. m. in to: gosp. banu Dravske banovine g. inž. Sernecu, gosp. divizij-skemu generalu Savi Tripkoviću, gosp. banskemu svetniku Franju Orešku, dalje trdkam Anton Krišper, F. M. Schmitt, Vaso Petričič nasl. Samec, Franc Kollmann, kakor tudi vsem članom strelcem, veleindustrijalcu g. Franjo in Minko Heinriharju, gg. Milanu Sterlekarju, Matku Jevaku, Dušanu Gorazdu, Ervinu Valentiču svojo najiskrenejšo zahvalo. — Drag. Popović, brigadni general, predsednik.

— **Kako je skušal Zivaljevič zabrisati sledove svojega zločina.** Zločin orožnika Zivaljeviča je še vedno senzacija dneva v Beogradu. Žrtve zločina, sestra beogradskega advokata Milenkovića, je bila znana in ugledna oseba. Zanimivo je, kako je hotel Zivaljevič zbežati iz Beograda,

ko je slutil, da ga bodo razkrinkali. Z denarjem, ki ga je našel pri umorjeni Danici Milenković, si je kupil pri starinarju civilno obleko in čevlje. Skril je oboje v praznem vagonu v Topčideru. Da bi zabrisal sled, je poslal policiji anonimno pismo, v katerem je napisal, da je Danica zbežala od staršev in da se bo na skrivaj omožila v Nišu. Pismo je policija dobila, ko je bil Zivaljevič že osumljen strašnega umora. Ko je bila njegova žrtev že mrtva, je šel na kolodvor v Topčideru, in ko se je prepričal, da sta ga opazila dva tovariša in železničar se je vrnil k žrtvi in jo zavlekel proti stranišču. Pustil jo je pa na pol poti ležati in šel zopet na kolodvor, da bi lahko dokazal alibi. Šele nato je mrtvo Danico vlekel še do stranišča in jo vrgel v jamo. Zivaljevič je že pred leti zagrešil mravstveni delikt. Poslil je neko dekle ter zagrozil, da jo bo umoril, če jo bo videl v družbi drugih moških.

Otroški zdravnik Dr. Dragaš do 21. t. m. ne ordinira

— **Skočil iz vlaka in se nato obesil v bolnici.** Pred dnevi je pri Karlovcu skočil iz vlaka neki Lazanovski iz Varšave. Odpeljali so ga težko poškodovanega v bolnico. Ko so ga povežali, se je splazil v stranišče in se tam obesil.

— **Usoda brezposelne žilije.** 30 let stara žilija Ana Semiga v Zagrebu je živele že dolgo časa v bedi, ker ni mogla dobiti službe. Predvčerajšnjim je pa obupala in izpila večjo količino ocetne kisline. Domačini so ji nudili prvo pomoč. Z rešilnim vozom so jo nato odpeljali v bolnico, je pa le malo upanja, da bo okrevala.

— **Drzen vlom v cerkev v Stenjeju.** V župno cerkev v Stenjeju so vlomili drzni vlomilci. Prišli so v cerkev skozi zakristijo. Najprvo so odprli vse pušice. Glavne pri oltarju niso opazili, ker je bila pokrita z deskami. Nato so odprli tabernakelj. Zlat kelih so pustili na mestu. Iskali so pa nad 50 tisoč Din vredno monštranco, katero je pa župnik odnesel slučajno seboj v župnišče. Odnegli so pa neke zlate predmete in dragocene prte. Sum je padel takoj na cirkuške artiste, ki so taborili v bližini in se zabavali z nekim šoferjem. Orožniki so jih začeli takoj zasledovati.

Dr. Ludovik Zalar zopet redno ordinira Ljubljana, Sv. Petra 2. Tel. 3003

— **Grozen poskus samomora zaljubljenega para.** V Dubravi je prišlo do krvave tragedije dveh zaljubljenec, ki bo zahtevala najbrž življenje obeh. Neki mladenič iz tega kraja se je zaljubil v dekle, s katerim se je hotel oženiti. Njegovi starši so pa bili proti tej ženitvi. Zato sta fant in dekle sklenila, da si končata sama življenje. Fant je dobil neke samokres in odšel z dekletom v gozd, kjer je najprvo pogljal kroglo v glavo dekletu, nato pa ustrelil še sebe v glavo. Dekle ni bilo smrtno ranjeno in je okravljeno vstalo in zbežalo domov. Fant je bil tudi še toliko pri moči, da je vstal in tekkel z dekletom. Težko ranjena sta pribežala do hiše, kjer sta se zgrudila. Poklicali so zdravnika in ju odpeljali v bolnico.

Vsled študijskega potovanja v inozemstvo
specijalist za ušesa, nos in grlo
dr. JANKO HAFNER ne ordinira
od 15. septembra do 15. oktobra 1930.

— **Zagoneten umor v Novem Sadu.** V soboto se je pripetil v Novem Sadu zagoneten zločin, katerega žrtve je bil 18-letni sluga Božidar Vučinov. Njegov gospodar Nestor Banić in sin Pavle sta nenadoma slišala, ko sta se odpravljala spat, na dvorišču lajanje psa in sumljiv ropot. Šla sta na dvorišče in našla slugo v mlaki krvi ustreljenega. Nekdo ga je ustrelil z lovsko puško iz daljave 3 metrov. Zagoneten zločin je vzbudil v Novem Sadu veliko razburjenje.

— **Maskirani razbojniki oropali kmeta.** V gozdu Dalarani pri Jastrebarskem so neznani maskirani roparji napadli kmeta Frana Tomškovića in njegovo ženo. Kmet si je izposodil 6000 dinarjev in šel na sejem v Jastrebarsko, da bi si kupil kravo. Roparjev je bilo kar šest. Vsi so bili oboroženi. Kmeta in ženo so podrli z bokserji na tla in ju oropali ter zapretili, da se ne smeta ganiti z mesto eno uro in da bosta drago plačala, če bosta roparje ovadila.

— **Dva samomora v eni uri.** Na Jelačičevem trgu v Zagrebu je izvršila neka uradnica banske uprave v Zagrebu strašen samomor. Stanovala je v prvem nadstropju. Ponoči, ko so vsi spali, se je ustrelila s samokresom v prsa. Nihče ni slišal strela. Zjutraj so se domači budili, da uradnice še ni iz gobe. Trkali so in ker se ni oglasila, so s silo odprli vrata in jo našli v mlaki krvi in s prestreljenimi prsi. Bila je še pri zavesti. Prijateljci je rekla, da se je ustrelila zaradi nesrečne ljubezni. Odpeljali so jo v bolnico. Njeno stanje je težko. Kmalu na to so pripeljali v isto bolnico drugo samomorilko, neko 17-letno delavko Marico Crlenjak, ki je izpila strup. Ko je ležala na operacijski mizi, je prišel v bolnico njen fant. Zvedel je, da se je

dekle hotelo usmrtiti, in izpovedal, da se je dan preje z njo sprl in da je to vzrok njenega samomora.

Ljubljana

Četrtek, 18. septembra 1930, Tomaž; pravoslavni: 5. septembra, Sokolica.

Nežno službo imajo lekarne Bahovec na Kongresnem trgu, Ustara na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

*

■ **Jubilej zaslužnega člana opernega zbora.** G. France Rus, dolgoletni član našega opernega zbora praznuje v soboto 20. t. m. pomemben jubilej svojega dela na kulturnem polju v domači operi »Gorenjski slavček«. Simpatični in skromni pevec, ki je pri našem gledališču vse od njegovega početka in ki je poleg tega vedno poživovalno sodeloval pri raznih prireditvah, za služi, da se naša javnost udeleži njegove proslave. Predprodaja vstopnic je v opernem gledališču.

■ **Najdeno ukradeno kolo.** Posesnik in trgovec s sadjem v Praporščah g. Obreza Jakob je javil stražnici v Ljubljani, da je našel na polju v koruzi pri Hrovatovi ulici že močno obrabljeno kolo. Josip Hišman, ki mu je bilo predvčerajšnjim kolo ukradeno, je spoznal kolo za svoje.

■ **Bukova drva, trboveljski premog in koks** pri tt. »Kurivo«, Dunajska 33, tel. 3434 (na Balkanu). 199

■ **Pouk živih jezikov** nemščine, francoščine, angleščine, srbohrvaščine, španščine, italijanščine v skupinah in za posameznike. Poučujejo po direktni metodi, kvalificirane učne moči. Prijave od pol 7. do pol 8. ure zvečer, Beethovnova ulica 7, prilike, levo. — Prof. Sid. J. Jeras. 421

■ **Dobra hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6** v A razredu opoldne in zvečer Din 8-30, v B razredu Din 12-30, v C razredu Din 14-30. Priglasite se! 316

■ **Tatvina v hlevu.** Hlapec pri Javorniku na Domobranski cesti Gorše Alojzij je javil policiji, da mu je nekdo izmaknil iz hleva jopč, v katerem je imel neke dokumente, in čevlje, tako da trpi okoli 300 Din škode. Osumil je nekega tovariša, ki pozna domače razmere.

■ **Ko je bil v cerkvi, mu je igrinilo kolo.** Kovč Franc je javil, da je predvčerajšnjim stopil med potjo na Zaloški cesti v cerkev Karmelitaric in naslonil kolo na zid. Ko se je vrnil iz cerkve, kolesa ni bilo več. Trpi okoli 400 Din škode. Vse kaže, da je v Ljubljani še vedno tolpa, ki krade kolesa in vlamlja ter krade. Upajmo, da bodo tudi ti tihi kmalu pred seznatom kakor onih 10, o katerih poročamo danes obširno na drugem mestu.

■ **Velika tatvina usnja.** V torek med 13. in 14. uro je premeten vlomilec udrl v trgovino z usnjem Ivana Seuniga na Starem trgu št. 7. V trgovino je prišel s ponarejenimi ključi. Najprvo se je lotil blagajne, in sicer z diletom. Ker je pa ni mogel odpreti, je vzel s stelaže 6 nad 1200 Din vrednih kož, jih zavil v haljo, ki je bila obešena pri stelaži, ter neopazeno odšel iz trgovine.

Maribor

m Dr. Sava Ulmanskij v Mariboru. V torek in sredo se je mudil v Mariboru in okolici vseučiliščni profesor dr. Sava Ulmanskij iz Beograda. Ogledal si je razne naprave za rezo goveje živine. Obenem je po posebnih komisijski nakupil tudi več glav govedi za državno posestvo Belje.

m **Jadranski dan.** V nedeljo, dne 21. t. m. prireditelji krajevni odbor »Jadranske Stražice« v Mariboru »Jadranski dan«. Zbiranje prispevkov po 1 dinar so prevzeli skavti. Naj ne bo narodnjaka, ki bi zavrnil njihovo ponudbo.

m **Zborovanje železničarjev.** Snoči je bilo v gornji dvorani Narodnega doma zborovanje narodnih železničarjev, na katerem je krajevni odbor združenja narodnih železničarjev poročal o svojem velikem uspehu, da se železničarjem končno izplačajo delavske razlike. Po tem poročilu dobijo samo mariborski železničarji okrog 8.000.000 Din.

m **Dvojni jubilej narodnega obrtnika.** Danes v četrtek praznuje tukajšnji brivski mojster g. Fran Novak 25-letnico svoje poroke in 25-letnico samostojnega obratovanja. Prvič je otvoril brivnico na Jesenicah, potem leta 1909 v Gorici, kjer je ostal do italijanske okupacije, nakar se je preselil v Maribor. V Mariboru se je agilno udeleževal v raznih strokovnih in narodnih društvih. Ustanovil je slovensko obrtno društvo in pod njegovim predsedstvom so bile v Mariboru 3 velike obrtne razstave. Jubilaru želimo, da bi praznoval tudi 50-letnico svoje poroke in svojega dela.

m **Vojni invalidi in prof. Strohshneider.** Združenje vojnih invalidov v Mariboru nas naproša, da ugotovimo, da prvotna objava na letakah prof. Strohshneiderja, da dobe del čistega dobička, ni bila točna. Prof. Strohshneider z invalidi o tem sploh ni govoril. Prispevke so pobirali samo skavti in so tudi le oni participirali pri čistem dobičku.

m **Invalidska tombola.** Krajevni odbor združenja vojnih invalidov v Mariboru priredi v nedeljo 5. oktobra ob 14. uri na Trgu svobode veliko javno tombolo v korist in podporo najrevnejšim vojnim žrtvam. Trgovci in obrtniki se naprošajo, da prireditve podprejo z darovi za dobiček.

m **Izvoz sliv.** Poleg jabolk so letos zelo dobro obrodile tudi slive in se v velikih količinah izvažajo v Avstrijo, Nemčijo in severne obmorske države.

m **Poceni meso.** Danes od 8. ure dalje se bo prodalo na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 178 kg govejega mesa po 8 Din kg. Vsaka oseba bo smela nakupiti dva kg tega mesa.

m **Prvi kostanji in orehi.** Od včeraj zvečer so se na tukajšnjem trgu začeli prodajati prvi letošnji kostanji in orehi.

m **Trg v sredo.** Včeraj je bilo na trgu vsega v izobilju. Kmetje so pripeljali 5 vozov krompirja itd. ter 16 vozov sadja. Cene so ostale nespremenjene, samo češnje so se podražile. Sena je bilo samo 5 vozov, otave pa 1 voz. Cena sena za 100 kg 75-90 Din, otavi 80-100 Din.

m **Težka nesreča.** Tovarniškem ključavničarju Antonu Kalinu je v torek hidravlično kladivo docela zdrobilo levo roko, katero so mu morali v bolnici amputirati.

m **Nesreča pri umivanju okna.** Pri umivanju okna se je v torek zvečer v kavarni »Rotovž« zaposlena kuharica Ivana Brandlova tako nevarno porezala, ubito šipo po desni roki, da je morala v bolnico.

m **Nesreča v Pesnici.** V torek zvečer je pri popravljanju voza udarila šušla v levo oko delavca Ivana Čeruka v Pesnici in mu ga nevarno poškodovala. Z rešilnim avtom je bil prepeljan v mariborsko bolnico.

m **Zopet posledica posnemanja Strohshneiderja.** V torek popoldne je 15-letni Vinko Lovce hotel na dvorišču hiše št. 27 na Aleksandrovi cesti na nekem drogu posnemati prof. Strohshneiderja. Tri tem je padel in si prizadejal 10 cm dolgo rano na levem stegnu.

m **Tatvina dveh koles.** Mehaniku Ivanu Herku je v torek izginilo 1600 Din vredno kolo izpred neke trgovine na Glavnem trgu, zidarju Francu Murcu pa 1200 Din vredno iz dvorišča hiše št. 8 v Slovenski ulici.

m **Policijska kronika.** V torek so bile tu aretirane 3 osebe. Prijav je bilo 15, poročil pa 6.

m **Napad.** V torek zvečer je delavec Avgust Furman brez povoda napadel v Magdalenskem parku delavko Marijo Jugovičovo, jo vrgel na tla in pretepel. Jugovičovo je rešil šele nek vojak, ki ji je pritekel na pomoč. Napadalec pride pred sodišče.

m **Aretacija zaradi suma tatvine kolesa.** V sredo po 10. uri popoldne je policija na Glavnem trgu aretirala nekega Ivana C., ker se je vozil na kolesu sumljivega izvora. Pri zaslišanju je aretirani izjavil, da je kolo kupil od nekega neznanca za 400 Din. Policija je uvedla poizvedovanje.

Celje

* **Cerkveni davek in najemniki.** Kakor znano je cerkveni konkurenčni odbor pred kratkim doletel svote, ki jih morajo posamezni hišni lastniki plačati za popravilo župne cerkve, ki se je vršilo pred leti. Nekateri hišni lastniki zahtevajo od svojih strank, da naj te plačajo ta davek. Vprašajo nas, ali sme hišni lastnik to zahtevati. Po informacijah, ki smo jih dobili, ni nobene zakonske določbe, ki bi hišnim lastnikom dovolila, prevlati to plačilo na najemnike.

* **Smrtina kosa.** V javni bolnici je 16. t. m. umrla 47 letna ga. Marija Riček iz Sv. Kristofa pri Laškem, žena srezkega čestarja. — 17. t. m. ob 1. uri zjutraj je v javni bolnici umrl g. Franc Lebič v prerani mladosti 27 let. Pokojni je bil trgovski zastopnik trdke Oswatitsch in je bil znana osebnost v športnih krogih. Pred tedni je obolal za legarjem, kateremu je podlegel. Prestolom naše sozljaj.

* **Nerazumljivo vandalizem.** V noči od torka na sredo je neznani človek z nekim trdim predmetom tako močno udaril na železni rolo manufakturne trgovine Ivan Mastnak na Kralja Petra cesti 17, da se je šipa pozadi tega rola zlomila. Lastnik ima škode za 2000 Din. Ni znano, ali gre za maščevanje ali pa je kak nasilen pijanec to storil. Vsekakor bo storilec obširno kaznovan, če ga sledijo.

* **Borza dela** nujno potrebuje 8 konjskih hlapcev, 2 majerja-kravarja, 3 hlapce za govejo živino, 1 hišnika, 1 lončarja, 1 pečarja, 1 cementnega delavca, 1 kovača, 1 mizarja, 1 sodarja, 6 čevljarjev, 1 mlinarja, 1 hotelskega slugo, 4 slikarje, 2 črkoslikarja, 2 trgov. slugi, 1 trgov. poslovođjo, 13 vajencev, za Francijo 50 rudarjev, 10 stavb. ključavničarjev, 10 strojnih ključavničarjev, 10 elektrotehnikov, 25 kosarjev; 3 kmečke gospodinj, 20 kmečkih deklet, 1 pletilko, 1 šiviljo, 5 natakarič, 2 gostilniški kuharici, 1 hotelsko sobarico, 1 kuhinjsko služkinjo, 2 trgovski pomočnici, 3 navadne delavke, 6 kuharic, 21 služkinj, 3 sobarice, 8 varušč, 4 vajence.

Obsodba roparske in vlomilske družbe

Vsi skupaj so bili obsojeni na 32 let ječe

Ljubljana, 17. septembra.

Današnja razprava proti drzni 10-članski roparski in vlomilski tolpi pred senatom petorice je potekla večinoma mirno, deloma zaspalo. Zrnc pri vsem tem ni izgubil humorja in se je prav živahno zagovarjal. Bahčič vse priznava in vali krivdo na tovariše. Zrncu se vsi smejejo, ko izpove, da se je po neki tatvini odločil, da ne bo več kradel, in da zato ni šel s tovariši na nove pohode. Lep izgovor, toda nihče mu ne verjame in predsednik še celo ne. — »Imeli ste denarja in blaga dovolj od zadnje tatvine in zato niste šli s prijatelji in ne zato, ker ste se hoteli poboljšati?« ga zavrne. — Fant na te besede ni našel odgovora. Z molkom jih je potrdil.

Nevarni kolesarji

Ob klopek poleg obtožencev je več koles, ki so jih ukradli. Bili so tudi nevarni kolesarji in z njih aretacijo je bila marsikatera tatvina kolesa pojasnjena. Bahčič je priznal, da je lani oktobra izmaknil v Hrastju Cerarju Vinku kolo, v Goričanah pa Karlu Petaču. Sušteršič je pa ukradel kolo Juliju Zupanu v Ljubljani. — Tatvino ta najbolj zakrnen obtoženec seveda taji.

S cigaretami in znamkami so se založili

Velik je bil vlom pri trafikantu Piku v Celju. Zrnc in Bahčič sta priznala, da sta mu odnesla 25 škatel cigaret, ne pa kar 10.000 komadov, kakor trdi obtožnica. Tudi znamk in kolodov, da nista izmaknila za okoli 15 tisoč Din. V resnici je trafikant trpel tedaj okoli 15.000 Din škode, zavarovan je pa bil samo za 9000 Din. Bahčič je ponujal nekemu trgovcu kolke, to ga obremenjuje.

Drzen vlom v posojilnico

Drznega vloma v Ljudsko posojilnico in hranilnico sta obtožena Hlebš in Sušteršič. Izvršila sta ga v noči od 30. na 31. oktobra. Izginilo je tedaj nad 11.000 Din v gotovini in ročna tiskarna ter škatlja cigaret. Za vlom so naredili načrt Zrnc, Bahčič, Sušteršič, Jeriha in Hlebš. Sklep sta pa izvršila samo omenjena dva.

Zrnc upa, da ga bo alibi rešil

V Goričanah sta Bahčič in Zrnc vlomila v trgovino Ane Mrak in sta odnesla blaga za 15 tisoč Din. Blago sta odnesla v nahrbtnikih v Maribor in ga tam prodala. Zrnc se skuša izmazati z alibijem. Videti je, da je alibi njegov glavno orožje. Vedno je tako uredil, da bi ga kak alibi izrežal. Razen tega trdi, da je Bahčič lažnivec, in da laže, da bi se prikupil sodnikom.

Bahčič je nadalje priznal vlom pri vrtnarju Gradišarju v Celju. Odnese sta mu predmete vredne kakih 100 Din. Ravno tako taji Zrnc tatvino, ki jo je izvršil z Bahčičem pri kolarju Brusu Martinu na Bregu pri Ptuj. Bahčič je pa mirno priznal in celo popiše, kako je bilo. Tatvina pri Alojziju Pogačniku na Bregu jima ni uspela. Pač pa takoj nato tatvina pri gostilničarki Ani Pfeifer, kjer sta vlomila z nekim Joškom, ki je neznana in zagonetna kreature, katero policija doslej še ni izsledila. Ta Joško je pomagal Bahčiču tudi pri tatvini v trgovino Pavle Pernat v Celju. Pri Bahčiču so našli ukradeno blago, zato ne more tajiti.

Najdrznejši zločin Zrnca in Bahčiča

Zrnc in Bahčič sta prišla 18. decembra v Radozelo in sta na najdrznejši način izropala kmetu Miho Korenjaka. V noči sta se splazila v njegovo hišo, oba maskirana, nastavila Korenjaku revolver na prsa in zahtevala denar, češ, da ga mora imeti, ako ima tako lepe svinje in krave. Bahčič prizna vse, medtem ko Zrnc odločno taji: »Nimam pojma o temu, Bahčič si le izmišljuje, da sem bil z njim.« Priča Miha Korenjak pripoveduje, kako so ga napadli: »Daj novac, če ne postrelimo tebe in svinje!« Ker niso dobili denarja, so odnesli dve suknji, puško, uro, klobase, slanino in mast. Nazadnje so ga zaklenili ter poskušali srečo še pri Korenjakovi gospodinjici Štern Jožefi, ki izpove, da so jo napadli in zahtevali denar. Zrnc se na vso moč trudi, da bi dokazal svojo nedolžnost: »Oče, povejte, ali me poznate?« Predsednik: »Saj mu je še zdaj žal, da vas je spoznal.« — Zrnc ponovno trdi, da ga Korenjak pri konfrontaciji v Ptuj ni spoznal. Predsednik: »Saj sploh ni bilo konfrontacije.« Obtoženec: »Kako ne, saj sta dva akta prišla, št. 111 in 112.« (Smeje v dvorani.)

Nadaljni vloni

V noči od 19. na 20. decembra sta Bahčič in Zrnc zopet na delu. V Bregu pri Celju vlomita v gostilno Franceta Natka ter odneseta 8 litrov vina, 2 in pol litra slivovke, malinovec, igralne karte, cigarete, nekaj obleke in 200 Din v gotovini. Takoj nato se splazita v občinski urad v Zgornji Polskavi, kjer odneseta razno drobnarijo in 2000 Din. Oba priznata, razen imenovanih 2000 Din. Z ukradenim blagom se odpeljeta z vlakom, iz previdnosti vsak v drugem vagonu, v Ptuj, kjer jih doseže 22. decembra roka pravice. Zrnc prekliče svoje priznanje, da se je s

silo uprl pri aretaciji stražniku Antonu Štrucju, katerega je sunil v prsa in pobegnil. Zasedoval ga je in aretirati nato stražnik Josip Kovačec.

Falsifikatorji

Obtoženci, v prvi vrsti Zrnc, niso bili le vlomilci in tatovi, ampak tudi prav spretni falsifikatorji. Kradli so, kjer so mogli štampljke, formularje za delavske liste in domovinske liste in druge dokumente, ki so jih potem zlorabljali. Zrnc se je na teh falsifikatih posluževal imena Anton Makovec.

Ljubitelji koles

Sušteršič je obdolžen, da je ukradel neznane lastniku dva kolesa. Sušteršič taji in pripoveduje, da je samo posredoval pri kupčijah, da je pa res izstavil nekemu neznancu potrdilo o poreklu koles. Najbrž se je iz previdnosti posluževal tega neznanca. Jeriha in Bahčič ga obremenjujeta z izjavo, da jima je sam pripovedoval, kako je ukradel več koles.

Zrncev brat se kesa

Zrncev brat Franc, ki dela dokaj ugoden vtis, pripoveduje, da ni živel v najboljših odnosih s svojim bratom, ki je večkrat prihajal k njemu. Nekoč je prišel s svojimi tovariši v stanovanje, kjer so pili in jedli. Poklical je brata in zahteval od njega, da se takoj odstrani, ker bo drugače šel po orožnike. Družba se mu je zdela sumljiva. Na vprašanja, zakaj je od brata kupil za 500 Din kavo, pojasnjuje, da sploh ni vedel, kaj je v dotični vreči in da je dal 500 Din samo za to, da se brata odkriža. Ko so prišli orožniki v njegovo stanovanje, jim je takoj pokazal vse bratove stvari.

Jeriha, ki je bil obdolžen, da je bil navzoč, ko so pili in jedli ukradeno blago, se izgovarja, da ni vedel za poreklo. Ravno tako trdi tudi Hlebš, ki je kupil puško, da ni vedel, da je ukradena. Anžič trdi, da so mu res dali nekoč 10 do 15 cigaret, katere je vzel, ker ni vedel, da so ukradene. Kolekovi in od obtoženih nikdar prejel. Na trditve obtožencev, da je dobil Anžič v prodajo tri škatle »Vardar« in koleke, se Anžič razburi in trdi, da ga obtoženci izmaščevanja obdolžujejo, ker jih je naznanil. Na vprašanje svojega branitelja pove, da je delal po naročilu detektiva Hauptmana in nadzornika Zajdele, s katerima je bil že prej dogovorjen ter je šel v družbo obtožencev samo z namenom, da jih razkrinka.

Popoldanska razprava

Razprava se je nadaljevala ob 3. popoldne. Predno so prišli sodniki v dvorano, je Sušteršič ozmerjal Anžiča ter mu očital, da je policijski konfident. Branitelj dr. Lenarčič prosi, da se vnese v zapisnik, da Bizjak obžaluje svoje dejanje in da bo povrnil škodo v mesečnih obrokih po 300 Din.

Predsednik zaslišuje Hlebša, kako je pomagal Vinku Rošu, ki je bil obsojen na dve leti ječe ter je iz zaporov pobegnil. Hlebš se izgovarja, da ni vedel, da je Roš utekel iz zapora. Njegov bratranec Jernej Sušteršič, h kateremu je pripeljal Roša, tudi trdi, da mu ni bilo znano o Roševem begu. Dajal mu je res hrano in prenočišče, ker se mu je smilil, obleko mu je dal pa zato, ker mu je Roš obljubil, da jo vrne. Predsednik čita nato nekoliko ovadb in izpovedi raznih prič, vse pa tako nerazločno, da skoraj ni bilo mogoče razumeti.

Branitelji predlagajo zaslišanje raznih prič, zato se razprava prekine, da more senat o tem predlogu sklepati.

Govor državnega branilca

Nato je povzel besedo državni tožilec dr. Fellacher, ki je uvodoma poudaril, da izhajajo vsi obtoženci iz Vevč in okolice in da je imelo sodišče po vojni že večkrat opravka z ljudmi iz tega kraja, kar je znak, da je ljudstvo tam posebno demoralizirano. Obremenjuje v svojih navedbah posebno Antona Zrnca in dokazuje, kako dobro je bila tolpa organizirana. Čeprav Zrnc marsikaj taji, ga obremenjujejo tozadevne izjave in priznanja Bahčiča, ki ni bil kaznovan in je prav zato preiskovalni zapor močnejše uplival nanj, da skesano priznava svoja in dejanja tovariša. Če vzporejamo cinizem Zrnca in Sušteršiča s skesanostjo, prostodušnim priznanjem Bahčiča, potem vemo, komu je verjeti. Nadalje navaja razne podrobnosti iz posameznih deliktov, iz katerih se sodišče lahko prepriča, da ima posla z notoričnimi tatovi in roparji, čeprav dokazi glede nekaterih dejanj niso povsem eksaktni.

Sodišče bo moralo uporabiti stare kazenske zakone, ker so milejši in ker so bila kazniva dejanja storjena še za časa veljavnosti starega zakona. Predlaga za prve štiri obtožence kazen 20 let, kar bo v strahovalnem mislu uplivalo tudi na ostale, lažje kaznovane obtožence, ki so gotovo tudi že psihično inficirani.

Pleodoajeji zagovornikov

Kot prvi zagovornik je nastopil dr. Adlešič. Predvsem izraža pomisleke, če gre res za organizirano tolpo v takem smislu, kakor je predstavlja obtožnica. V časih nacionalnega razcveta so na dnevnem redu politični zločini, v časih težke socialne in gospodarske krize pa se javlja predvsem delikti proti tuji lastnini. Razen

tega pa dejanja obtoženih ne očitujejo v večji meri pokvarjenosti in hudobnosti namena, temveč je to kos mladostne romantike, če pomislimo, da so nastopali ponekod z leseno pištolo. Posebej zagovarja Antona Zobca, ki je storil že zgodaj nepremišljen korak in bil kaznovan. S tem je bil zaznamovan in ni mogel dobiti trajnega dela, kar ga je navedlo, da je znova segel po tuji lastnini. Upoštevati je tudi treba, da priče pretiravajo, posebno ženske, in torej nastop obtoženih najbrže ni bil tako brutalen.

Pleodoaje dr. Adlešiča je bil naravnost mojstrski in psihološko poglobljen. Skušal je prikazati dejanja obtožencev kot izraz splošne socialne bede.

Nadalje je zagovarjal dr. Ahačič obtoženega Bahčiča in Hlebša, dr. Švigelj Franca in Jerneja Sušteršiča, ki se je v svojih izjavah v mnogem pridružil besedam prvega zagovornika, dr. Andrejčič obtoženega Viktorja Jeriha, dr. Lenarčič Anžiča in Bizjaka, dr. Stare brata glavnega obtoženca Franca Zrnca, nakar je državni tožilec dr. Fellacher repliciral na nekatera izvajanja zagovornikov.

Nato se je sodni senat umaknil v posvetovalnico. Pet obtožencev je odšlo na hodnik poleg dvorane; to so oni, ki niso sedeli v preiskovalnem zaporu. Na hodniku so se pogovarjali, kako bi bilo, če bi se ne zgodilo to, in to in kako, če bi se to zgodilo itd. V živahnem pogovoru je ostala petorica pričakovala na zatožni klopi obsodbe. Največ je imel povedati Jeriha. Sušteršič in Hlebš sta ga napeto poslušala. Najbolj zamišljen in potrjen je pričakoval obsodbo Bahčič. Le tu pa tam se je zasmeljal, ko mu je Zrnc kaj pošepetal v uho.

Obsodba

Okoli 21. ure se je sodni senat zopet vrnil iz posvetovalnice in predsednik Mladič je med splošno napetostjo obtožencev in občinstva, ki je napolnilo dvorano proti večeru, začel čitati obsodbo:

Anton Zrnc je bil spoznan krivim zločina tatvin, poskušanih tatvin, ponarejanja javnih listin, ogrožanja varnosti stražnika, zločinov rop in se kaznuje na 14 let težke ječe;

Ivan Bahčič je zagrešil zločine tatvin in ropov in drugih deliktov, se kaznuje na 10 let težke ječe;

Franc Sušteršič je zagrešil zločine tatvin in ropov in se kaznuje na 7 let težke ječe;

Viktor Jeriha je zagrešil zločine tatvin in se kaznuje na 6 mesecev težke ječe;

Maks Anžič je kriv, ker je razpečeval ukradene stvari in se kaznuje na 14 dni strogega zapora;

Albin Hlebš zaradi sličnih deliktov se kaznuje na 42 dni strogega zapora in 300 Din kazni ali 5 dni zapora, če so neizterljivi;

Franc Zrnc, ki je hranil ukradeno blago in ga razpečeval, je obsojen na 500 Din kazni ali 6 dni zapora, če so neizterljivi;

Martin Gostinčar se kaznuje na 600 Din kazni in 1 leto izgube državljanских pravic;

Jernej Sušteršič se kaznuje na 10 dni strogega zapora in

Emil Bizjak na 20 dni zapora in 60 Din kazni in 1 dan zapora, če so neizterljivi.

Vsem je vstet v kazen preiskovalni zapor. Glavni junak te vlomilske tolpe Anton Zrnc je vzel sodo z nasmeškom na znanje. Močno potrjen se je pa zdel Bahčič, dočim so drugi sprejeli obsodbo ravnodušno.

Ko jim je predsednik prečital, zakaj so bili spoznani krivim in katere so bile olajševalne okolnosti in katerih obdolžitev so bili oproščeni, je bila obravnava končana. Hlebš je preстал kazni že v zaporu in mu je predsednik svetoval, naj gre kar domov. Zrnc je izjavil, da je zadovoljen s kaznijo, Bahčič bo pa vložil priziv, ker se mu zdi kazni previsoka. Tudi Sušteršič ni s kaznijo zadovoljen in bo vložil priziv. Ko je stražnik uklenil Bahčiča in Sušteršiča skupaj, ter drugi stražnik se Zrnca posebej, so te tri glavne zločince odpeljali nazaj v zapore, se je razšlo tudi občinstvo.

Novo mesto

Gimnazija. V tukajšnji gimnazijo se je vpisalo 449 dijakov, od teh 129 deklet. Posebno velik naval je na I. gimnazijski razred, kjer je letos 119 učencev, med njimi 37 deklet. Kam bo to peljalo: lani se je prišlo na I. razred 65 učencev, med katerimi je bilo komaj 6 deklet, letos pa je naenkrat tak naval. Kam to pelje?

Sreča v nesreči. Devetletni Miloš Hočevar je tresel kostanj. Zlezal je visoko na vrh, veja pod njim se je odlomila in dečko je zgrmel sedem metrov globoko v travo. Kar obšel je. Ko je prišel do sapa, se je malo otipal in odšental domov. Brez vsake poškodbe.

Konec tragedije. Poročali smo, da je v petek ustrelil orožniški kaplar Fran Zveglja svojo izvoljenko 18 letno Marijo Nadu in sebe. Njega so pokopali v ponedeljek popoldne, ona pa je isti večer podlegla težki poškodbi, strelu v trebuh. Tako je končala žalostna epizoda, kakršne naše mesto še ni doživelo.

Vreme imamo strašno. Naši vinogradniki so obupani. Vinsko letino, ki je tako dobro kazala, nam bo večni dež popolnoma skvaril. Gozdne jagode že pokajo.

Solski vrt pri novi osnovni šoli bi bilo dobro vsaj preorati, da bo svet preko zime ležal v prahi in spomladan bo po dveh letih menda vendar kaj tudi z vrtno. Mar ni večna škoda za tolik prostor, ki stoji popolnoma neizrabljen.

Nesreče. Enajstletni šolar Lojze Murn je sekal koruznico za živino. Nerodno je mahnil in si s srpom odsekal kazalec leve roke, ki mu je obvisel le še na koži. — Cestarjev sin Gorše Fran iz Podhoste pri Toplicah je pri vožnji s samokolnico tako nesrečno padel, da si je močno potolkel obe roki. — Janez Tekavčič, posestnikov

sin iz Vel. Lipja je šel v temi ven, se spotaknil in si desno roko precej poškodoval. — V levo roko se je užagal 31 letni Stravs Lojze iz Gaberja.

Hrastnik

Sestanek občinskih odbornikov. Hrastniški odborniki občine Trbovlje so imeli v tork sestanek. Sestanek je vodil sklicatelj g. Malovrh. Povod sestanku so bili nekateri dopisi glede odcepitve hrastniške doline od trboveljske občine, v prvi vrsti menda oni, v katerem Hrastničanom dopisnik iz Trbovelj kar na krožniku prinaša samostojno občino ali združitev z Dolom. Pred leti smo se namreč Hrastničanje skoro enodušno zavzeli za odcepitev od Trbovelj. Tedaj so nam nekateri z vso vmeno nasprotovali, da smo propadli. Danes je položaj drug. Od one dobe si je Trbovlje napravilo vodovod, znatno električno omrežje, mečansko šolo, kopalnico, hladilnico za meso, veliko stanovanjsko hišo za uslužbence, je povečalo šolo itd. itd. Hrastnik se je pa ves ta čas boril edino za vodovod in za novo šolo, dobil pa ni ne enega ne drugega, četudi je zvesto plačeval v veliko občinsko blagajno svoje prispevke. Vodovod in šola sta nujno potrebna, stala bosta pa toliko, da nam ju ne more kmečka občina Dol v kratki dobi napraviti in prav tako bi samostojna mala hrastniška občina težko zmogla stroške tolikih milijonov, razum, če bi se ji ne pridružila sosednja Brnica. Tega vsega so se gospodje docela zavedali in so sklenili, da bodo delovali za to, da ostane Hrastnik združen s Trbovljami. Ta svoj sklep so se odločili pojasniti tudi drugemu hrastniškemu prebivalstvu na shodu, ki ga sklicuje v nedeljo, dne 21. t. m. ob 9. uri v dvorani konzumnega društva. Bo to seveda docela nepolitičen, gospodarski shod, ter so vabljeni nanj vsi prebivalci Hrastnika.

Laško ali Trbovlje? K temu dopisu v št. 83. pojasnjujemo, da s stavkom »Kdo hoče menda že stoletja obstoječo razvrstitev premeniti?« umevno nismo mislili na srez, pač pa na sodišče, na dekanijo in davkarijo. Te prastare laške oblasti bi potegnil srez skoro gotovo tudi za sabo v Trbovlje, s čimer bi se premenila stoletja trajoča razvrstitev. Tako je bilo mišljeno.

Kočevje

Nov trgovec. Na Cankarjevi cesti je odprl svojo trgovino g. A. Levstek iz Sodražice. S tem smo dobili v mestu novo slovensko trgovino.

Kolesarji. Če pride človek med 12. in 14. uro na glavni trg, se mu zdi, da se vrše po njem kolesarske dirke, tako poganjajo vajenci in pomočniki svoja kolesa. Priznavamo, potrebni so razvednila, toda večkrat pride do majhnih nesrč, pa tudi pasanti nimajo miru — zato bi bilo dobro, če bi se vozili kje drugje.

Jesenski deževje. Ze par dni imamo popolno jesen. Nebo je pokrito s svinčenosivimi oblaki, vsak dan pada dež. Kmetje in morejo spravljati svojih bornih pridelkov.

Sevnica

Gasilska vaja. Pretaklo nedeljo je bila v Vranju pri Sevnici gasilska vaja z motorno in ročno brizgalico. Udeležilo se je je nad 80 aktivnih članov. Vaja je pod nadzorstvom načelnika g. Rudolfa Čimperšeka in pod vodstvom poveljnika g. Alfonza Kastelica zelo uspela.

Koncert. Društvo trg. in priv. nameštencev »Merkur« iz Zagreba je na povabilo ekspoziture v Sevnici priredilo s svojim društvenim tamburaškim orkestrom iz centrale v Zagrebu v hotelu Triglav v Sevnici koncert. Do zadnjega kotička napolnjen vrt in pozneje tu pri prostorna dvorana je dokazala, da je bil koncert, ki je bil obenem baje prvi nastop Merkurja v Sevnici, res prvovrsten.

Dnevi so k. 31 V javnih lokalih je mračno že ob 5. uri. Zato želimo, da sevska električna zadruga uredi tako, da bomo imeli električni tek že ob 5. uri.

Ormož

Cerkevni koncert. Pretaklo nedeljo se je vršil v farni cerkvi pri Veliki Nedelji koncert, ki je bil zelo lepo obiskan. Prostrana cerkev je bila nabito polna. Mariborski orkester, pomnožen z vojaško godbo je opravil svojo nalogo v splošno zadovoljnost. Koncertu je prisostvoval med obilnimi drugimi duhovniki tudi mariborski pomožni škof g. dr. Tomažič.

Radio

Ljubljana, četrtek, 18. septembra: 12.00 Dnevne vesti, plošče. 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. 17.30 Otroška ura, ga. Gabrijeličeva. 18.00 Radio-orkester. 19.00 Pero Horn: Nervoznost otroka.

LJUBLJANA, petek 19. septembra. 12.00 Dnevne vesti, plošče. 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. 18.00 Radio orkester. 19.00 Gospodinjska ura, gđc. Cilka Krekova. 19.30 Francoščina. 20.00 Citre — g. Lössle. 21.00 Operna glasba, izvaja Radio orkester. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, četrtek, 18. septembra: 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Kulturna in društvena poročila. 20.30 Koncert (prenos iz Ljubljane). 22.30 Poročila in vreme. 22.40 Prenosi.

ZAGREB, petek 19. septembra. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Kulturna in društvena poročila. 20.35 Veseli večer. 21.50 Poročila in vreme. 22.00 Prenos ton-filma.

Beograd, 18. septembra: 10.30 Plošče. 12.45 Opold. koncert kvarteta. 13.30 Poročila. 17.05 Recitacije. 17.30 Plošče. 18.00 Slovenske narodne pesmi poje g. Rus. 19.30 Francoščina. 20.00 Prenos iz Ljubljane. 22.00 Čas in poročila. 22.15 Sprehod po Evropi.

BEOGRAD, petek 19. septembra. 10.30 Plošče. 12.45 Opoldanski koncert kvarteta. 13.30 Poročila. 17.05 Recitacije. 17.30 Koncert jazz orkestra. 19.30 Stari intinmi Beograd (predava dr. Mara Ilić). 20.00 Klavirski koncert g. Stanoje Rajčiča. 20.30 Narodne pesmi s spremljevanjem kitare poje g. B. Nikolić. 21.00 Večerni koncert radio kvarteta. 22.00 Čas in poročila. 21.15 Plošče.

Kdaj naj se koplje krompir?

Kopanje pričenja pri nas običajno že meseca julija in se vrši tja do pozne jeseni. Kopanje je pa odvisno od posameznih vrst, posebno pa od generalne razdelitve krompirja na zgodnji in pozni pridelek. Kljub starim izkušnim običajem pa se pri tem delu pri nas še vedno mnogo greši. Največkrat se krompir koplje prezgodaj. To je tudi največja napaka, ki jo žal pre pogosto srečamo na naših kmetijah. Od do brega prideleka zahtevamo v prvi vrsti, da poseduje lastnosti dolgega shranjevanja. Kajti kaj nam koristi še tako obilna letina, če pa nam zaloga prehitro poide samo vsled gnijlobe in raznih drugih bolezni, ki se pojavljajo na krompirju, ki je bil prezgodaj izkopan. Da se izognemo tem neprijetnostim, moramo počakati, da pridelek v resnici do dobrega dozori v zemlji. Znak popolne dozorelosti nam pokaže listje, ki pričenja polagoma bledeti. Ta bledica prehaja nato na stebila in ko smo jo tu ugotovili, smo že lahko povsem sigurni, da je krompir zrel. Razni poskusi, ki so se eksperimentirali na raznih vzornih kmetijah, so pokazali, da je

najboljši čas kopanja krompirja, če po ugotovitvi ovelosti lista in stebel počakamo še dober teden in potem šele pričnemo s kopanjem.

V tem času je namreč ves skrob, ki je bistvena sestavina krompirja, odpotoval v gomolje, skorjica, ki obdaja gomolj, se je do dobrega utrčila, kar seveda poveča odpor prideleka. Toliko časa, dokler se lupina krompirja lušči s prstom in prikazuje prve mesnate plasti zeleno barvo, sad še ni dozorel. Če krompir koplje v takem stanju, zelo rad gnije in kali ter je vsled infekcije najrazličnejših bolezni tudi slabo uporaben za seme.

Večkrat se dogaja, da listi in stebila tudi v pozni jeseni še ne odumirajo, tako da se kmetovalec upravičeno boji, da mu bo krompir v zemlji zmrazil. Taki slučajni se posebno dogajajo v toplih jesenskih dneh. V takih slučajih se poslužujemo nasilja, to se pravi, da pokosimo zelenjad in pustimo še za kratko dobo gomolje v zemlji, da popolnoma dozori. Pridelek dozreva s tako proceduro zelo hitro in je dovolj odporen proti gnijlobi in sličnim boleznim.

Gospodarska literatura

»Mali sadjar« episal Josip Strekelj, nadzornik šolskih vrstov v p., založila »Nabavljajna zadruža uslužbencev drž. železnice« v Ljubljani. Cena 10 dinarjev. Naroča se pri avtorju Zvonarska ulica št. 11, dobi se pa tudi v knjigarnah. — Pisatelj je razdelil snov na enajst poglavij ter v lepem in čistem slogu opisal vse, kar mora vedeti sadjar, bodisi mali človek, ki poseduje zgolj vrt in š kakor malenkostni zraven, kakor tudi večji posestnik, ki razpolaga z obširnimi zemljišči in sadovnjaki. Težje umljiva sadjarska opravila pojasnjuje 41 slik. Knjižica je pisana tako poljudno, da je vsakomur dostopna. V poglavju o cepljenju sta razen najvažnejših načinov opisana in s slikami pojasnjena tudi dva načina o cepljenju kostanjev — maronov. Koliko dohodkov bi nam prinašali lahko naši obširni kostanjevi gozdovi, ako bi vsaj nekaj vršes cepili v zlatne marone, ki jih še vedno uvažamo iz tujine. Jako nazorno je obravnava vzgoja raznih oblik prilijakavcev. To poglavje samo na sebi že zasluži, da si knjigo nabavimo. Pozna se, da je pisatelj pisal iz prakse za prakso. Celotno vzgojo trle je odmerjen odstavek, kako si lahko okrasimo vrt in dom z latinskimi in špalskimi. Da lažje spoznamo in ločimo sadne škodljivce in sadjarstvu koristne živalice, je iste razdelil pisatelj po posameznih družinah.

»Mali sadjar« je izboren svetovalec in vodnik sadjarjem in vrtnarjem, potreben pa je zlasti mladini osnovnih in kmetijsko nadaljevalnih šol, da se ta mladina vzgoji v vzorne sadjarje in pridne gospodarje, kakoršnih je potrebna naša domovina v veliki meri. V našem listu posevčamo sadjarstvu prav posebno pažnjo, že iz razloga preorientacije našega narodnega gospodarstva, zato to izvrstno delo prav posebno priporočamo vse monim, ki jim je blagostanje našega naroda pri srcu.

Gospodarske vesti

× Prodaja lesa in drv. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 27. septembra t. l. pisne ponudbe glede prodaje lesa in drv. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

× Pravilnik o vzdrževanju katastra. Na osnovi določb čl. 1 in 2 in pooblastila čl. 70 zakona o zemljiškem katastru z dne 19. decembra 1929 je minister financ dr. Stanko Švrljuga predpisal pravilnik o vzdrževanju katastra v občinah, kjer je bil kataster sestavljen z merjenjem zemljišča. Katastrski aparat, ki je bil sestavljen z merjenjem, trasiranjem in ocenitvijo zemljišča, naj tvori podlago za pravično, to se pravi pravilno obdajanje zemljišča. Istočasno naj se sestava zemljiških knjig v krajih, kjer že obstojajo, prilagodi predpisom uvodoma označenega zakona. Kataster je treba trajno vzdrževati in obnavljati. Vzdrževanje katastra se vrši po katastrskih občinah, ki so teritorialne katastrske enote. Več katastrskih občin tvori katastrsko upravo. Njeno teritorialno pristojnost je treba določiti tako, da soglasja s področjem davčne uprave, ali pa da obsega področje dveh ali več davčnih uprav.

× Romunija in naš Jadran. V zvezi z diskusijami o gradbi prekomunavskega mosta priobčujemo romunski listi činjenice, da bi bila tudi Grčija in Poljska pripravljeni finansirati stroške graditve pod pogojem, da bi se most zgradil med Gurgiu in Ruščakom. »Cuventul« protestira proti tej nameri, ki bi imela po njegovem mnenju zgolj gospodarski pomen za Grčijo. Predlaga pa zgraditev mosta na kakem drugem mestu, ki bi v slučaju bloka v Dardanelih dovolil Romuniji dostop do jugoslovanskih luk na Jadranu. Neposredna zveza Romunije z Jugoslavijo bi imela za romunsko zunanjo trgovino vsekakor večji pomen, kakor pa zveza s Solunom preko Bolgarije.

× Nemške volitve v luči nemškega gospodarstva. Berlinske bančne in borzne kroge je volilni izid silno presenetil. Vsi borzni posli se odigravajo v znamenju živahnih komentarjev o bodočnosti nemškega parlamenta in vsega gospodarskega življenja, ki je s tem v zvezi. V splošnem se presoja položaj zelo resno. Na borzi se pojavlja vznemirjenje, prodajni nalogi stopnjujejo in neugodno vplivajo na višino tečajev.

× Vseobratniški kongres v Rimu. Od 20. do 24. t. m. bo v Rimu prvi mednarodni vseobratniški kongres, ki so ga sklicale federacije francoskih, belgijskih, španskih in italijanskih obrtnikov in povabile na sodelovanje na tem kongresu zastopnike obrtniških organizacij vsega sveta. Savez obrtniških udruženj v Beogradu je bil povabljen na udeležbo na tem kongresu in je določil kot svoje zastopnike Krsto Ginovića,

predsednika saveza, Stojadina Andjelkovića, podpredsednika saveza, dr. Časlava Nikorovića, direktorja »Zanatlije« Zastopniki odpotujejo v Rim 17. t. m.

Dobave

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1920 kg slame in 4870 kg slamnatih vrvi. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 29. septembra t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg bencina, 30.000 kg portland-cementa, 1000 kg vulkan olja, 300 m³ jamskega lesa, 10 tisoč komadov krajnikov in 258 m jeklene žične vrvi. (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dne 30. septembra t. l. se bo vršila pri tehničnem oddelku Sreskega načelstva na Sušaku licitacija glede dobave pohištva za železniško postajo Bakar. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji in načrti pa pri istem oddelku.)

Dne 25. sept. t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagalistu v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 150 komadov posod za prenos in 100 komadov železnih umivalnikov. — Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem slagalistu.

Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema ponudbe glede dobave 1 tovorne avtomobila. — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 27. septembra t. l. ponudbe glede dobave vozne električne žage za rezanje jamskega lesa. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 41.000 kg rebrastih plošč iz železne pločvine in 9401 komadov žebeljev za iste; pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave lesenega materiala; dne 29. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave barv in firneža. (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). — Dne 23. septembra t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija glede dobave testenin, zdroba, riža in ješprenjčka; dne 24. septembra t. l. pa glede dobave fižola, krompirja, loja, olja, čebule, kisa, kave, čaja, sladkorja, moka, konzerviranih paradižnikov, zelja, suhega grozdja, moka, raznih dišav itd. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi).

Oddaja zakupa restavracije na postaji Karlovac se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 27. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu. (Predmetni oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Borzna poročila

dne 17. septembra.

Devizna tržišča

Ljubljana, 17. septembra. Amsterdam 22-75, Berlin 13-445-13-475, Bruselj 7-8796, Budimpešta 9-8755-9-9055, Curih 1094-40-1097-40, Dunaj 7-9632-7-9932, London 274-20-275-40, New York 56-375, Pariz 221-87, Praga 167-28-168-08, Trst 294-70-296-70.

Zagreb, 17. septembra. Amsterdam 22-75 bl., Dunaj 796-32-799-32, Berlin 13-445-13-475, Bruselj 787-96 bl., Budimpešta 987-55-990-55, Milan 294-783-296-783, London 274-20-275-40, New York ček 56-275-56-475, Pariz 220-87 do 222-87, Praga 167-28-168-08, Curih 1094-40 do 1097-40.

Beograd, 17. septembra. Berlin 13-445-13-4750, Dunaj 796-32-799-32, Bruselj 786-46-789-46, Budimpešta 987-55-990-55, Bukarešta 33-45-33-95, Curih 1094-40-1097-40, London 274-20-275, Milan 294-55-296-55, New York 56-2750-56-4750, Pariz 220-78-222-78, Praga 167-29-168-09.

Dunaj, 17. septembra. d. Amsterdam 285-35, Beograd 12-55, Berlin 168-83, Bruselj 98-77, Budimpešta 124-02, Bukarešta 4-2225, Kopenhagen 189-45, London 34-4475, Madrid 76, Milan 37-095, New York 708-50, Pariz 27-82, Praga 21-005, Sofija 5-1330, Stockholm 190-20, Varšava 79-37, Curih 137-50.

Curih, 17. septembra. Beograd 9-12875, Pariz 20-25, London 25-05375, New York 515-455, Bruselj 71-875, Milan 26-955, Madrid 55-25, Amsterdam 207-60, Berlin 122-805, Dunaj 72-775, Sofija 3-7325, Praga 15-295, Varšava 57-775, Budimpešta 90-25.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 17. septembra. Državni papirji: 7% inv. pos. 88-50 bl., vojna škoda ar. 441-441-50 (440-441-50), kasa 440-50-442, sept., okt., nov. 440-50-442, dec. 441-441-50 (441), 4% agr. obv.

55-50 bl., 7% Bler pos. 86-86-75, 8% Bler pos. 97-25-97-75, 7% pos. hip. b. 86 bl. — Banko: Hrvatska 50 d., Praštediona 926-927, Udužena 191-192, Ljublj. kred. 122 d., Medjunarodna 65 d., Narodna 8150-8300. Industrije: Sečerana Osijek 311-314, Trboveljska 392-396, Slavonija 200 d., Vevče 124 d.

Beograd, 16. septembra. k. 7% invest. pos. 90, 4% agr. obv. 55-50-56-50, 7% Bler. 89-25-89-75, 8% Bler. 100, 7% pos. drž. Hipot. b. 89-25, 6% Beglučke obv. 77-78, Vojna škoda 453-50-455, ultimo sept. 453, ultimo nov. 459-50, ultimo dec. 463. — Narodna b. ni kotirala.

Dunaj, 17. septembra. d. Bankvercin 17-18, Kreditni zavod 47-50, Prioritete 90-05, Trbovlje 48-35.

Notacije naših drž. papirjev v inozemstvu London, 17. septembra. 7% Bler. 85-85-75.

New York, 17. septembra. 8% Bler. 96-50-97-25, 7% Bler. 85-86, 7% pos. drž. Hip. b. 84-75-85-50.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendencja neizpremenjena mlačna, brez prometa. Tendonca: neizpremenjena.

Žitna tržišča

Tendencja na ljubljanskem tržišču neizpremenjena, brez prometa.

Novi Sad, 17. septembra. Pšenica: 79/80 kg gornjebaška 165-167½, ostala neizpremenjena. Koruza: baška, sremška 100-105, baška, srem. ladja Dunav 102½-105, ban. ladja Dunav, Bega 102½-105, ban. 100-102½. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 16 in pol vagona, koruza 20 vagonov, moka 2 vagona, otrobi 6 vagonov. Tendonca: neizmenjena.

Budimpešta, 17. septembra. Tendonca prijazna, promet živahen. Pšenica: okt. 15-43-15-48 (15-51-15-52), marc 16-92-17- (16-94-16-95), maj 17-15-17-32 (17-31-17-32). Rž: okt. 8-95 do 9-16 (9-13-9-15), marc 10-10-10-30 (10-30 do 10-32). Koruza: sept. 13-70-13-90 (13-88-13-90), maj 13-27-13-50 (13-40-13-47), Trs. 12-02-12-20 (12-10-12-20).

Poslano

Že nekaj časa sem vodil izvestno časopisje kampanjo proti »SAVI«, obče zavarovalni d. d. v Zagrebu s tem, da prinaša in razširja neresnične vesti, ki bi mogle škodovati dobremu imenu in ugledu kakor tudi gospodarskemu kreditu družbe.

Tako je to časopisje neresnično poročalo in razširjalo vesti, da so nekateri jugoslovanski denarni zavodi sklenili umakniti svojo udeležbo pri družbi ter da so Zagrebške banke kot posestnice akcijskih paketov izstopile.

Da ne bodo nepoučeni ali slabo informirani še nadalje s takimi in sličnimi po časopisju ali na drug način priobčitenimi ali razširjenimi vestmi spravljani v zmotu, me je »SAVA« obča zavarovalna d. d. v Zagrebu kot svojega pravnega konzulenta pooblastila k izjavi, da so vse te vesti popolnoma neutemeljene in me je dalje pooblastila, da na podlagi kazenskega zakonika takoj vsakogar, bodisi privatno osebo, bodisi družbo ali časopis, ki bi take ali slične vesti prinašal ali razširjal, kliče na odgovornost.

Zagreb, dne 13. septembra 1930.

445

Advokat dr. Hugo Mark.

Sport

SAVEZ SPORTSKIH SAVEZA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

pod Najvišjo zaščito Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Začasni odbor Saveza Sportnih Savezov kraljevine Jugoslavije sklicuje po § 5. pravil

I. kongres sportnih savezov

v Zagrebu 18. oktobra 1930.

Naslednji sportni savezi imajo pravico, da pošljejo na kongres dva polnočna delegata, od katerih ima eden pravico glasovanja:

1. Koturaški savez v Zagrebu. 2. Jugoslov. haza zena savez v Zagrebu. 3. Jugoslov. lahkoatletski savez v Zagrebu. 4. Jugoslov. mačevalački savez v Beogradu. 5. Jugoslov. nogometni savez v Beogradu. 6. Jugoslov. plivački savez v Beogradu. 7. Jugoslov. teškoatletski i šakački savez v Zagrebu. 8. Jugoslov. tenis savez v Zagrebu. 9. Jugoslov. veslački savez v Splitu. 10. Jugoslov. zimsko sportni savez v Ljubljani. 11. Savez moto klubova kraljevine Jugoslavije v Zagrebu.

Kongres je sklepčen, ako prisostvuje nadpolovična večina vseh članov in sklepov z navadno večino. V slučaju enakosti glasov, odloči glas predsednika.

Dnevni red kongresa:

1. Pozdrav in poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blaginika. 4. Cilj in naloge jugoslovanskega sporta. 5. Referati poedinih komisij: zdravstvena kontrola sportne telovadbe: sport in šola, sport in vojska, sport in sokolstvo, sport in država, visoka šola za telesno vzgojo, zakon o telesni vzgoji, zakon o igriščih in pla-

valiških. 6. Referati o organizaciji sporta v Jugoslaviji: Medsavezni odbor za X. olimpijado, Jugoslovanski olimpijski odbor, društvo nastavnikov za telovadbo, šole in tečaj za gimnastiko in te lovadbo, tekmovanja in narodne igre. 7. Poročilo nadzornega odbora. 8. Absolutorij časasemu odboru. 9. Volitve predsednika, treh podpredsednikov, dveh tajnikov, blaginika in treh članov nadzornega odbora. 10. Predlogi poedinih sportnih savezov. 11. Slučajnosti.

Predloge za kongres morajo poedini savezi pisмено poslati časasemu odboru najkasneje de 3. oktobra t. l., istočasno jih je treba poslati ostalim savezom.

Kongres se vrši v mestni posvetovalnici v Zagrebu ob 15. uri.

ZACASNI ODBOR SAVEZA SPOTSKIH SAVEZA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE.

Predsednik: Dr. Stevan Hadži.

Tajnik: Hrvoje Macanović.

Skupščina ZNS.

Zbor Nogometnih sodnikov v Beogradu je imel preteklo medeloj redno glavno skupščino. Odstopivšemu je bila soglasno izrečena zaupnica. Novi odbor je naslednji: predsednik ing. Veljković, podpredsednik dr. Milojković, I. tajnik Joksimović, II. tajnik Popović, odborniki: Teofanović, Ružić, Pivarski, Kolarić, Goranić, Kostić (vsi Beograd), Somjaš (Zagreb), Kap (Sarajevo), Betetto (Ljubljana), Kniffer (Osijek), Horvatski (Subotica) in Šitice (Split).

Skupščina je storila nekaj zanimivih sklepov. Inozemski sodniki ne morejo biti pozvani, da sadijo v naši državi brez odobrenja ZNS. Za vsu državo se je določila enotna sodniška taksa: a) za mednarodne, medposavezne, medmestne in reprezentančne tekme 150 Din (od tega 70 Din sekciji, 30 zboru), b) za vse prvenstvene in prijelatske prvorazredne tekme 80 dinarjev (20 sekciji, 10 zboru), c) za vse nižjerazredne, rezervne in naračajniške 60 Din (10 sekciji, 10 zboru); d) v Zagrebu se ustanovi ispitno poverništvo dveh članov, kar je bližje Zagrebu izpraša Zagreb, kar je bližje Beogradu pa Beograd. V slučaju Vodiček se smatra, da je zadostno kaznovan po Zimsko sportnem savezu, kakor tudi po Zboru, ker je bil do sedaj suspendiran in se mu podeli penzija.

Dvomač CSR — Poljska 83 : 73.

Lahkoatletski dvomač Češkoslovaška—Poljska je prinesel krasne rezultate. Čehi so postavili 4 novih čeških rekordov: na 100 m Engl 10-8, štafeta 4x100 m 43-2, Donda v krogli 14-88 m in v disku 45-67 m, Hofman v skoku v daljavo 7-12 m, štafeta 4x100m 3-27-8. Izvrstne čase sta dosegla Poljaka Petkiewicz na 1500 m 3-58 in Kusocinski na 5000 m 15-04-8.

Nov svetovni rekord v kopju je zopet postavil Finca Järvinen z metom 72-93 m in je s tem zboljšal svoj lastni rekord 72-38 m. Na istem meetingu v Viborgu je postavil njegov rojak Martelin nov svetovni rekord na 25 km s časom 1-22-28-8.

Prvenstvo Amerike v tenisu si je priboril 22 letni John Doeg. V semifinalu je premagal znamenitga Tildena s 10-8, 6-3, 3-6 in 12-10. V finalu je po napeto zanimivi borbi potolkel Shieldsa s 10-8, 1-6, 6-4, 16-14. Prvenstvo je bilo velikanski triumf mladine.

Damski match London—Berlin je končal s pičlo zmago angleških lahkoatletinj s 47-46.

S. K. Sava — Sokol Kranj 9 : 8.

V nedeljo je gostovala hazena S. K. Sava v Kranju, kjer je igrala s hazeno Sokol prijateljsko tekmo. Rezultat 9:8 za Savo. Pri Sokolu je gostovalo več dobrih igralcev iz Ljubljane. Rezultat odgovarja poteku igre. Priporočali bi pa, da »Sokol« popravi hazenska vrata, ki ne odgovarjajo predpisom. Tudi publika naj bi bila malo bolj disciplinirana.

Tvornica štampiljk Teodor Rabič Ljubljana

Miklošičeva cesta 15

Štampiljke v modernem izdelavi

Načrte in proračune

za zgradbe izvršuje Tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25/1. Zahtevajte poseb inženjera-arhitekta

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Žimnice

(modroce)

ima najcenejše stalno v zalogi in izvršuje vsa tapetniška dela

Sitar Karol, tapetnik in dekorator, Ljubljana, Wolfova 12.

Sodnijska prodaja premičnin

V izvršilnih zadevah proti grofu Scapariju v Murski Soboti bo glasom sodnega sklepa E 231/30 od 18. septembra naprej do 30. novembra t. l. v gradu v Murski Soboti vsak četrtek, petek in soboto sodnijska prodaja premičnin iz proste roke.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

III. No. 13.008/1.—1930.

Razglas.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine otvori 3. novembra 1930 v Mariboru enoletno nižjo gozdarsko šolo. Na ta zavod se sprejme do 20 gojencev (internistov).

V prvi vrsti se bodo v ta učni zavod sprejemali sinovi malih in srednjih gozdnih posestnikov, ki ostanejo na gozdarskem posestvu kot bodoči gospodarji.

Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, od 16 do 24 let stari.

Vsi gojenci bodo stanovali in se prehranjevali v internatu.

Svojeručno spisano prošnjo, opremljeno s kolkom za 5 Din, je vložiti do 15. oktobra 1930. in nasloviti na šumarski oddelek kraljevske banske uprave v Ljubljani (za ravnateljstvo mariborske nižje gozdarske šole).

Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, npravnstveno izpričevalo in obvezo staršev, da bodo krili stroške v internatu.

Podrobnejša pojasnila daje gozdarski odsek kraljevske banske uprave v Ljubljani.

Ljubljana, dne 11. septembra 1930.

III. No. 14.677

Izkaz živalskih kužnih bolezní v območju Dravske banovine.

po stanju z dne 10. septembra 1930.

Opomba: Imena sedežev sreskih načelnikov (mestnih magistratov) so natisnjena z debelejšimi, imena občin pa z navadnimi črkami; kraji s številom zakuženih dvorcev so navedeni v oklepajih.

Vratični prisad:

Dolnja Lendava: Tri mlini 1 dvorec). Ptuj: Slovenja vas (Gorečja vas 2 dvorca). Škofljaka: Sorica (Spodnja Sorica 1 dvorec).

Maribor des. breg: Sp. Polskava (Pragersko 1 dvorec).

Mehurčasti izpuščaj goved: Maribor lev. breg: Sv. Peter (Hrenca 1 dvorec) Sv. Marjeta Psenica 3 dvorci).

Pasja steklina:

Maribor lev. breg: Sv. Peter (Malačnik 1 dvorec).

Svinjska kuga:

Kamnik: Stranje (Stovnik 1 dvorec).

Konjice: Zice 4 dvorci). Laško: Trbovlje (Loka 4 dvorci, Gabersko 2 dvorca, Posetje 1 dvorec in Trbovlje 4 dvorci). Litija: Litija (Zgornji Log 1 dvorec), Velika (Vrh Sv. Križa 1 dvorec). Maribor desn. breg: Poljčane Lovnik 3 dvorci), Hrastovec Zg. Kleče 1 dvorec). Maribor lev. breg: Krčevina (Vinarska šola 1 dvorec), Vukovski dol (Vukovski dol 1 dvorec). Novo mesto: Dvor (Podgozd 1 dvorec), Toplice (Uršna sela 1 dvorec), Kandija 2 dvorca. Ptuj: Cirkevci (Dragonja vas 1 dvorec), Trgovje (Trgovje 1 dvorec). Radovljica: Bled (Grad 5 dvorcev in Rečica 1 dvorec), Jesenice (Hrušica 4 dvorci in Plavž 4 dvorci). Ljubljana mesto: 3 dvorci).

Svinjska rdečica:

Kamnik:

Blagovica (Blagovica 1 dvorec), Bisteršica (Bisteršica 1 dvorec), Holmec (Holmec 4 dvorci) in Nožice 1 dvorec, Kamnik (Stari grad 1 dvorec), Mekinje (Mekinje in Godič po 1 dvorec), Mengeš (Mengeš 1 dvorec), Moravče (Dole 1 dvorec), Palovče (Palovče 1 dvorec), Podgorje (Podgorje 1 dvorec), Radomlje (Hudo 2 dvorca, Radomlje 1 dvorec) Strahovica (Prapretno 1 dvorec), Stranje (Stovnik 3 dvorci, Zagorica 1 dvorec), ve 3 dvorci, Mailand 1 dvorec) Krško: Smartno (Buč 1 dvorec), Vodice (1 dvorec). Krško: Škocjan (Zlogasovska gora 2 dvorca). Laško: Jurklošter (Mrzlo polje 1 dvorec, Laško (Laško 2 dvorca) Loka (Loka ve 3 dvorci). Ljubljana okolica: Brezovica (Vnanje Gorice 1 dvorec), Devica Marija v Polju (Zg. Kašelj 2 dvorca) Studenec Ig (Ig 2 dvorca), Šmarje (Zg. Blato 1 dvorec), Št. Jurij (Bičje 1 dvorec). Logatec: Gornji Logatec (Gornji Logatec 2 dvorca). Novo mesto: Prečna (Lokve 1 dvorec), Trebnje (Vinjagorica 1 dvorec). Ptuj: Ragoznica (Ragoznica 1 dvorec), Pakinje (Dobrava 2 dvorca). Radovljica: Ovišje (Podnart 1 dvorec) Šmarje pri Jelšah: Sv. Ema (Sp. Mestinja 1 dvorec. Ljubljana mesto: Ljubljana 3 dvorci).

Gniloba čebelne zalege:

Ptuj: Čičkovci (Spodnje Jablane 5 dvorcev).

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,

dne 11. septembra 1930.

Po naredbi bana

vet. šef:

Paulin Alojzij.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C III. 598/30—1.

2182

Oklic.

Tožeča stranka Bučar Franc, hotelir v Ljubljani, Sv. Petra cesta 8, ki ga zastopa dr. Urbanc, odvetnik v Ljubljani, je vložila proti toženi stranki Müller Ani, zasebnici v Ljubljani, Sv. Petra cesta 8, radi Din 2.500 k opr. št. C III. 598/30 tožbo. Narok za ustno razpravo se je določil na 15. oktobra 1930. ob 8. uri pred tem sodiščem v izbi št. 50 razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznan, se postavlja Ivan Rakovec, uradnik v p., Ljubljani, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 30. avgusta 1930.

Konkurzni razglasi

S 17/30—13.

2181

Konkurz.

Tusodni konkurzni oklic z dne 12. septembra 1930., opr. št. S 17/30—2, se pravilno glasi:

Razglasitev konkurza o imovini Kopača Antona, lesnega trgovca in posestnika v Stari vasi 51 pri Zireh, registrovanega pod firmo: A. Kopač, lesna trgovina v Ljubljani.

Deželno sodišče v Ljubljani, oddelek III., dne 16. septembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

2174 2—1

Razpis.

Javna borza dela v Ljubljani (centrala) razpisuje v smislu določil pragmatike za uslužbenec posredovanja dela, Radniška zaštitna br. 8, god. X., od 25. avgusta 1928., mesto šefa v kategoriji B. uslužbenec. — Zahteva se srednješolska ali njej enaka izobrazba in večletna upravna ali druga primerna praksa ter verziranost v poslih posredovanja dela. Pod enakimi pogoji glede dosedanje praktične zaposlitve imajo prednost prosilci s fakultetno izobrazbo.

Po predpisih kolekovane prošnje je vlagati v teku 15 dni po objavi razpisa izključno na podpisane predsednika Upravnega odbora Javne borze dela v Ljubljani, kraljevska banska uprava v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1930.

Predsednik Upravnega odbora Javne borze dela: Pero Popović l. r.

Št. 2415.

2179 3—1

Razglas

o prvi ponudbeni licitaciji za oddajo del in dobave pri izvršitvi vodovoda v Črni, srez Prevalje (Dravograd).

Občinski urad razpisuje na podstavi člena 86. do 98. zak. o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1921. in njegovih sprememb, odnosno spopolnitve za prevzem in izvršitev del pri vodovodu v Črni, srez: Dravograd, prvo javno ofertalno licitacijo v skrajšanem roku na dan 12. oktobra 1930. ob 11. uri v prostorih občinskega urada v Črni. Istotam se lahko vpogledajo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v odstotkih na cene uradno odobrenega proračuna, ki znaša D 472.080/60.

Svojeručno pisane ponudbe opremljene s kolkom 100 Din, priloge pa vsaka s kolkom 2 Din, morajo predložiti ponudniki ali njih pooblaščenca na dan licitacije v zapечатem zavitku in z zunanjo oznako »Ponudba za prevzem del pri izgraditvi vodovoda v Črni ponudnika N. N.« in sicer neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne. — Poznejše ali pa nepravilno opremljene ponudbe, kakor tudi ponudbe, ki bi došle po pošti ali brzojavno, se ne bodo vpoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse gradbene pogoje ter mora položiti kavejco, ka-

tera znaša Din 48.000 za naše in Din 96.000 za tuje državljane.

Kavejca se mora položiti najkasneje na dan licitacije do 10. ure na blagajni občinskega urada v Črni, in sicer bodisi v gotovini ali v državnih vrednostnih papirjih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88 zakona o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24 pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B« pogodbe in nabave.

O položeni kaveiji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh v plačilo dospelih davkov, potrdilo ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, ter potrdilo o sposobnosti, izdano od pristojne zbornice za TOI, oziroma inženjerske komore, je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti nezatvorene predsedniku licitacijske komisije.

Pooblaščenca morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Občina si izrečno pridržuje pravico odati razpisana dela in dobave brez ozira na višino ponujene vsote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obveznosti. — Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 dni po licitaciji.

Zupanstvo občine Črna, dne 16. septembra 1930.

Razne objave

2177 3—1

Objava.

VII. redni občni zbor delničarjev je sklenil 26. marca 1930., da se delniška glavnica Prometne banke d. d. v Ljubljani od Din 5.000.000— zniža na Din 50.000— z zložitvijo 50.000 delnic na 500 delnic po nominalne Din 100—, glasečih se na imetnika, ter se je ta sklep dne 8. septembra 1930. vpisal v trgovski register.

Upravni svet poziva vse delničarje družbe, da v treh mesecih od dneva zadnje objave v »Službenem listu« Dravske banovine predložijo svoje delnice v svrhu zložitve 100 delnic v 1 delnico v nominalni vrednosti Din 100— pri blagajni Prometne banke d. d. v Ljubljani, Stritarjeva ulica št. 2.

Za one delnice, ki se v navedenem roku ne bodo predložile v svrhu zložitve, se bodo izdale nove delnice po nominalne 100 dinarjev ena za vsakih 100 starih delnic in dotične delnice za delničarje prodale, izkupiček pa hranil za delničarje pri blagajni družbe.

Z ozirom na določbo čl. 243. trg. zak. poziva upravni svet tudi vse upnike družbe, da se priglase v teku zgoraj navedenega roka treh mesecev ter izjavijo, ali zahtevajo plačilo, oziroma zavarovanje svojih terjatev.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1930.

Upravni svet
Prometne banke v Ljubljani.

To bi bila sreča.

Toda skozi šumenje dreves in glas ženske je slišal plat zvona, ropotanje bobnov, daljni topot konj in topov po tlaku.

Dva koraka od njega je dejal mlad človek, ki je kramljal z elegantno državljanko:

»Ste že čuli novico?... Opera je nastanjena v ulici Zakona.«

Toda ljudje so že vedeli: šušljali so Robespierreovo ime, toda trepetaje, zakaj še so se ga bali. In pri tihem šepetu o njegovem padcu so se ženske pritajeno smehljale.

Evarest je prijel Elodijo za roko, a jo takoj zopet naglo odrinil:

»Zhogom! Zvezal sem te s svojo grozotno usodo, uničil sem za vedno tvoje življenje. Zhogom! O, da bi me mogla pozabiti!«

»Predvsem ne hodi nocoj domov,« mu je rekla: »pridi k »Amorju Slikarju«. Ne pozvoni; vrzi kamen v moje oknice. Pridem ti sama odpret vrata, skrijem te v podstrešju.«

»Videla me boš zopet zmagoslavne ali pa me ne boš videla nikoli več. Zhogom!«

Ko se je bližal mestni hiši, je slišal, kako se dviga proti težkemu nebu vrvenje velikih dni. Na trgu Grève žvenket orožja, migotanje pasanic in uniform, Hanriotovi topovi v bojnem redu. Vzpne se po častnih stopnicah, stopi v posvetovalno dvorano, se vpiše v seznam navzočih. Glavni svet Komune se izreče enodušno z glasovi vseh 491 navzočih članov za izgnance.

Zupan da prinesti desko Človeških Pravic, prečita člen, kjer je rečeno: »Kadar vlada potepta pravice ljudstva, je vstaja za ljudstvo prva in najsvetejša dolžnost« in najvišji pariški činovnik izjavi, da postavlja Komuna proti državnemu udaru Konventa narodno vstajo.

Člani glavnega sveta prisežejo, da hočejo umreti na svojem mestu. Dva občinska činovnika dobita nalog, naj gresta na trg Grève in pozoveta ljudstvo, da se pridruži svojim činovnikom, da rešijo domovino in svobodo.

Iščejo se, izmenjavajo novice, izražajo mnjenja. Med temi činovniki je malo obrtnikov. Tu zbrana Komuna je taka, kakršno je ustvarilo jakobinsko čiščenje: sodniki in porotniki revolucijskega sodišča, umetniki kot

Beauvallet in Camelin, rentniki in profesorji, bogati meščanje, košati trgovci, napudrane glave, trebuhu z naveski; le malo cokel, dolgih hlač, karmanjol, rdečih čepic. Ti meščanje so številni, odločni. Toda, ako se dobro premisli, je to skoro vse, kar šteje Pariz dobrih republikancev. Kakor na skali svobode stoje tu v mestni hiši, obdaja pa jih morje brezbriznosti.

Vendar pa prihajajo ugodne novice. Vse ječe, kjer so bili izgnanci zaprti, odpirajo svoja vrata in vračajo svoj plen. Avgustin Robespierre, ki je prišel iz Force-a, stopi prvi v mestno hišo; sprejmejo ga z glasnimi vzkliki. Ob osmih se izve, da je Maksimilijan na potu v Komuno, a da se je dolgo upiral. Pričakujejo ga, skoraj pride, že gre: gromovito vzklikanje pretresa oboke stare mestne palače. Robespierre vstopi, dvajset rok ga dvigne kvišku. Ta drobni, snažni človek v sinjem fraku in žolnih dokolenkah, to je on. Udeleži se seje, govori.

Pri njegovem prihodu svet odredi, naj se pročelje poslopja Komune takoj razsvetli. V njem je sedež Republike. On govori, govori s slabofnim glasom, elegantno. Govori čisto, obilno. Oni, ki so tu, ki so stavili svoje življenje na njegovo glavo, pridejo s strahom do spoznanja, da je to človek besede, človek komitetov, govorniškega odra, nezmožen odločnega sklepa in revolucijarnega dejanja.

* Nekdanja pariška ječa; op. prev.

Najstarejše mesto v Ameriki

Santo Domingo, glavno mesto republike iste-ga imena na otoku Haiti, ki ga je sedaj hud orkan skoro popolnoma uničil, je najstarejše mesto novega sveta. Mesto je ustanovil Bartolomé Colon 4. avgusta leta 1496. Prestalo je že mnogokrat katastrof, ampak vselej se je zopet dvignilo. Na otoku je sledil potres in zgodovina otoka beleži vse polno naravnih katastrof in krvavih revolucij. Ko so prišli Španci na otok, so izpremenili prvotno ime otoka Haiti v Santo Domingo in tako so imenovali tudi njegovo glavno mesto. Od leta 1844. dalje se pa imenuje tako le še večja vzhodna polovica otoka, ki je postal samostojna in neodvisna republika kakor neodvisna republika tudi drugi del otoka, ki se še danes imenuje Haiti. V republiki Haiti je skoro 90 o stotkov prebivalstva zamorskega (črnega) rodu, v republiki Santo Domingo pa prebivajo ljudje vseh barv, večinoma mešanci, ki jih imenujejo »mulatci« in zato pravijo tej republiki tudi »mulatska republika«. Približno ena tretjina prebivalstva je bele kože, drugi so

temnopokejši »mulatci« in svetlejši »kreolci« in rumenkasti »mestici«. Mesto Santo Domingo, ki šteje okoli 10.000 prebivalcev, leži v izredno lepem kraju. Najlepša stavba v mestu je stara katedrala, zidana v gotskem slogu, ki so jo Španci zidali od leta 1514. do leta 1540. V tej katedrali je bil pokopan tudi Kristof Kolumb skoro 250 let, dokler niso otoka zasedli 1. 1795. Francozi in njegove zemeljske ostanke odpeljali. Malo pred potresom, ki je mesto skoro popolnoma uničil, je dobilo mesto vodovod in kanalizacijo.

Upajo, da se bo dežela od najnovejše katastrofe kmalu opomogla, kajti tako rodovitno deželo kakor je otok Haiti, ni zlepa na svetu, posebno kar se tiče pridelovanja sladkorja, kakao, kave in tobaka. Mesto Santo Domingo je središče sladkorne industrije na otoku, kjer obratuje okoli 20 sladkornih fabrik. Iz tega mesta vodijo avtomobilske ceste na vse strani dežele, ker je tu avtobus že popolnoma izpodrinil železnico.

Meja »Città di Vaticano« (vatikanske države) pelje preko nemške lasti. Meja pelje preko nemškega zavetišča v Rimu, ki ga kaže naša slika, tako da leži del zavetišča na italijanskem, drugi del pa na vatikanskem ozemlju.

Največji parniki sveta

Na Angleškem bodo gradili 60.000-tonsko parnik. — Delalo bo okoli 300.000 delavcev.

Slava novih nemških brzih parnikov »Bremer« in »Europa« Angležem ne da miru. Da pritisejo nemško konkurenco ob zid, so sklenili Angleži zgraditi nov luksuzni parnik, ki naj bi bil največja ladja sveta. Pravijo, da je znana »Cunard-line« tak luksuzni parnik že naročila, drugega bo pa tudi kmalu dala v delo. Gradili bodo pa parnike po 60.000 ton. To bodo plavajoča mesta z vsem luksuzom, ki si ga more zamisliti človeška domišljija.

Kakor računajo, bosta obe ladji gotovi v 2 in pol letih, gradilo pa bo nad 300.000 delavcev iz vsega sveta. Industrija vsega sveta bo zaposlena na delu oceanskih velikanih, ki bodo veljali okoli 6 milijonov funtov šterlingov. Samo lesa bodo rabili nad 40 vrst: smreko in javor iz Kanade, teak-les iz Indije, dekoracijski les iz tropičnih krajev, hrastovino pa iz Nemčije. Marmor za plavalni bazen, za stebre in za podstavke bo dobavila Italija. Pri angleških opornikah so naročili cementne kamnine za luksuzne kabine. Tekstilna industrija bo dobavila 150.000 kosov platnenega blaga za namizno in posteljno perilo. Cela armada vezil pa bo vezla v platno monograme z znakom »Cunard-line«. Nad 200.000 posod iz porcelana in stekla so že naročili, 30.000 kosov posode bo iz srebra, jedilnega orodja pa bo 60.000 kosov.

Tudi električna industrija bo dobro zaposlena. V notranjosti ladje bodo postavljeni silni stroji, ki bodo morali dajati električni tok za celo ladjo. Samo žica za elektrovođe bo dolga nad 100 kilometrov. Elektromotorjev bo 250. Eni

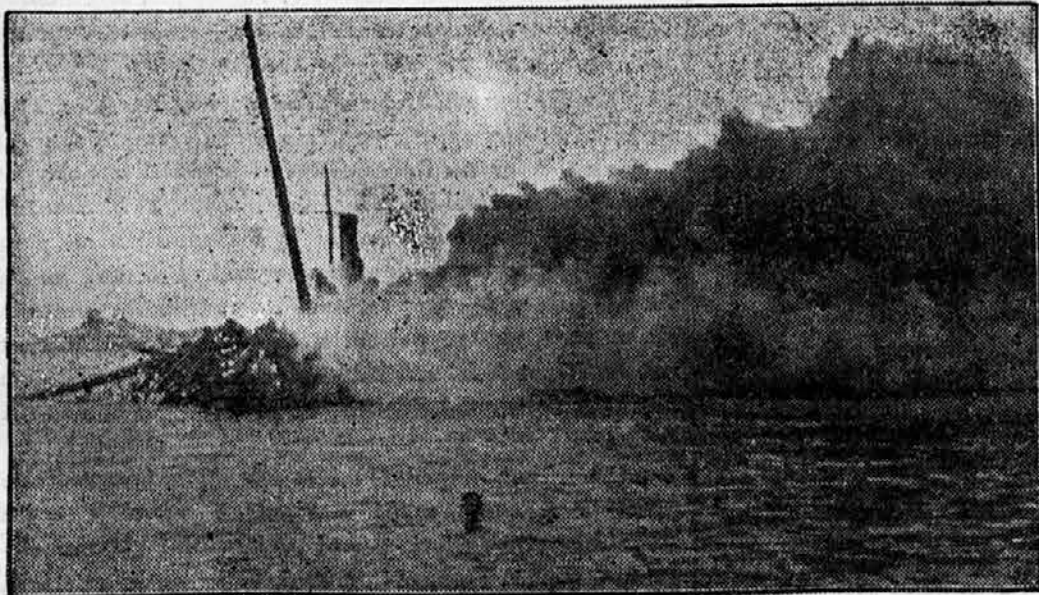
bodo za kuhinjo, drugi bodo dajali luč za 15.000 svetilk, ki bodo razsvetljevale celo ladjo in gonili ventilatorje v luksuznih, pa tudi v drugih kabinah, zopet drugi pa bodo dajali pogonsko silo za rešilne čolne.

Pa tudi izdelovalci preprog in pohištva bodo prišli na svoj račun. Luksuzne kabine bodo izdelane vsake v drugem slogu in evropskim in ameriškim milijonarjem bo treba samo povedati, v kakšnem slogu izdelano kabino hočejo imeti in dobili jo bodo.

Popotnikom bo seveda tudi pavalnica na razpolago, potem prostor za tenis in sploh prostori za vse panoge športa. Največja novost pa bo borza, kjer bodo borzni baroni lahko barantali z vsako evropsko ali ameriško borzo. Dvajset izurjenih uradnikov pa bo oskrbovalo promet preko radija. Na promenadnem krogu bo pa široko sprehajališče, ob obeh straneh pa bodo postavljene lope in kioski, kjer si bo popotnik lahko kupil, karkoli mu zaželi srce.

7000 let stara kultura

Znanstvena ekspedicija, ki jo vodita dunajska zgodovinarja Menghin in profesor Junker, se je nedavno vrnila iz Egipta. Ekspedicija je dosegla prave ugodne rezultate, ker je odkrila neko naselbino, ki je imela čisto svojo kulturo. Kar so odkrili in izkopali, sicer ni tolike vrednosti, kakor so starine v kraljevskih grobovih starega Egipta, znanstveno pa so avstrijska odkritja mogoče še več vredna, kajti profesor Junker cenil starost od njega odkrite naselbine in njene posebne kulture najmanj na 7000 let, torej še 2000 let več kot so kraljevski grobovi stari. Novo odkrite naselbine se nahajajo v bli-

Prva slika požara v Pireju.

Pirej je pristanišče glavnega grškega mesta Atene. V tem pristanišču se je vsled neprevidnosti nek pomorščaka vnela velika z bencinom natovorjena ladja. Ogenj se je širil z velikansko naglico in povzročil ogromno škodo. Deset pomorščakov je zgorelo, 20 pa je dobilo težke poškodbe.

žini piramid pri Gizehu in je silno razsežna, kajti meri okoli 1 milijon kvadratnih metrov. Verjetno je, da leži na tem prostoru več naselbin druga nad drugo. Izkopnine nam dajejo jasne slike tedanje kulture v teh krajih. Odkopali so shrambe iz opeke in pletene slame, potem grobove z okostnjaki, goveje kosti in celo prašičje so našli na tisoče kosov. Denar za ekspedicijo je dal na razpolago ameriški finančni magnat Rothbart.

Najstarejša električna železnica v Evropi

Najstarejša električna železnica v Evropi je električna železnica od Mödlinga (nekoliko južno od Dunaja) do letovišča Hinterbrühl. Zgradili so jo leta 1882, danes pa je mnogo izgubila na svoji vrednosti, ker se ljudje rajši vozijo z avtobusi. Takoj ob otvoritvi železnice je pa imelo podjetje silno mnogo nasprotnikov in časopisni glasovi o električni železnici iz tedanje dobe so res svoje vrste kulturni dokumenti. Kljub vsem pomislekom precejšnjega dela javnosti pa je železnica le začela obratovati. Obrat bi bili pa kmalu ustavili zaradi neke nezgode, ki se je pripetila nadvojvodi Viljemu. Ta je namreč nekoga dne jездil ob cesti, ki pelje vstric z železniško progo. Ko je električni vlak privozil mimo, se je nadvojvodov konj splašil in nadvojvoda se je pri padcu s konja precej poškodoval. Zaradi te nezgode bi bili nasprotniki železnice kmalu zmagali v svojem boju proti nji, če se ne bi bili še bolj uplivni krogi zavzeli za železnico. Sedaj pa bo zaradi hude konkurence avtobusov železnica res ustavila svoj obrat.

Cegavi so ostanki jedi?

Krčmar in natakar sta se sprla, ker se nista mogla sporazumeti o tem, čegavi so ostanki jedi. V gostilnah se namreč dostikrat zgodi, da gost ne porabi porcije, ampak pusti na krožniku kos mesa ali pa kos močnate jedi ali kar je že naročil. Gospod »plačilnik« je bil mnenja, da so ostanki njegovi in da jih lahko brez skrbi lepo zavije in nese domov ženi in otrokom, ker tudi tem ne škoduje večjih kakšen dober polizek. Ko pa je zvedel gospod krčmar, kaj dela »plačilnik« z ostanki, mu je očital, da krade, in mu je zagrozil, da ga bo odpustil iz službe, če bi še enkrat to storil. Krčmar je namreč trdil, da ima samo on pravico do ostankov, ki so njegovi; a ne zato, da bi jih on sam pojedel, ampak da jih razdeli osobi v kuhinji. Glavna stvar je namreč le to, da ostankov nihče ne pokvari in ne ponesnaži, ostanki pa so njegova privatna last, čim jih gost ne porabi.

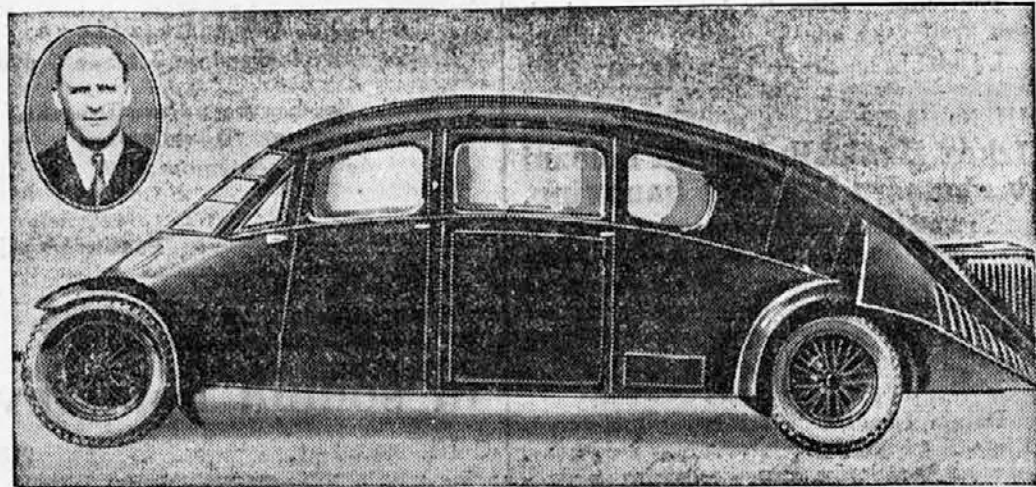
Za krčmarja, za »plačilne« in za učene pravne nastane sedaj vprašanje: Kdo ima prav, krčmar ali »plačilnik«?

Kaj pa, če zavije ostanke v papir in jih vzame s seboj sam gost?

Redko jajce

Mlademu ptičjemu lovcu je bila sreča toliko mila, da je našel jajce, ki je za naravoslovce velika redkost. Našel je namreč v južni Kaliforniji v gorovju Eucenoca kondorjevo jajce.

Kalifornijski kondor spada med največje ptičje iz vrste jastrebov in med največje ptice

Nov tip avtomobila.

Graditelj angleškega zrakoplova »R 100« sir Dennistoun Burney (v ovalu) je zgradil nove vrste avtomobil, ki ima motor zadaj na vozu.

Najmlajše mesto v Angliji

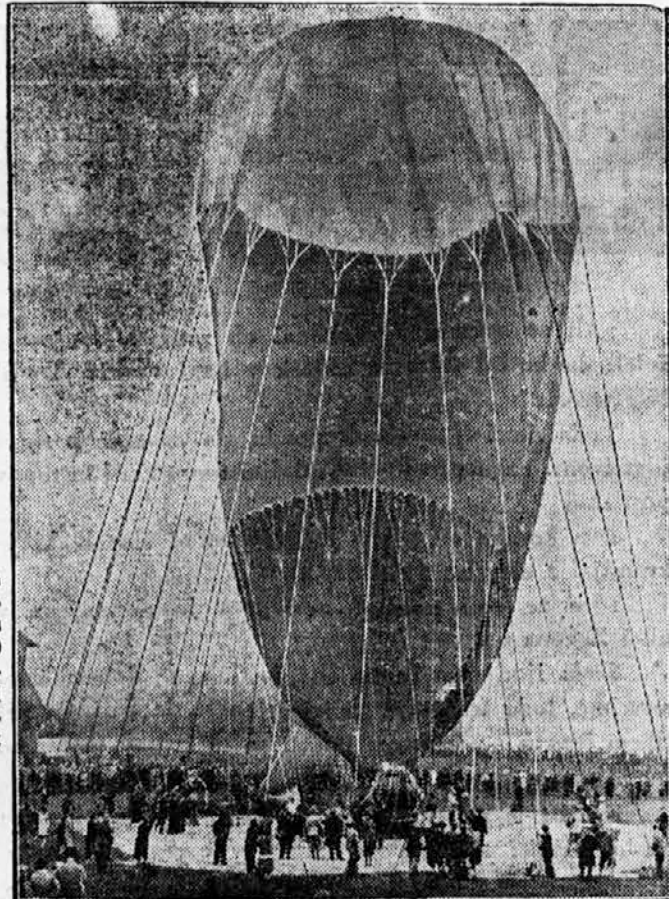
Najmlajše mesto v Angliji je Downham. To mesto so začeli zidati pred 6 leti, te dni pa je bilo vse dograjeno. Mesto leži v grofiji Kent, nekaj južno od Londona blizu obeh starejših mest Bromley-a in Lewisham-a. Čeprav pa je mesto staro šele 6 let, ima že danes precej več prebivalcev kakor stara zgodovinska mesta Eton, Winchester in Rye. Novo mesto ima 6000 enorodbinskih hiš, kjer prebiva okoli 30.000 ljudi, večinoma delavcev. Hišice so tako opremljene, da se ne da s tem mestom primerjati nobena druga delavska naselbina na svetu. Vsaka hišica ima vodovod, svojo kopalnico in svojo posebno kuhinjo in vsaka hiša ima po angleški navadi odprto verando in obdaja jo majhen vrt. Za zrak, za svetlobo in za prostor je preskrbljeno v največji meri, ker je cela šestina vsega mestnega ozemlja ostala nezazidana, ampak jo rabijo le za igrišča in za športne prostore. Mesto ima 7 šol kamor zahaja 5716 otrok, pet cerkev pa še grade. Sezidali bodo tudi še višjo šolo za 800 otrok.

sploh, kajti on je celo večji kakor južnoameriški kondor, ki živi v Andih. Kalifornijski kondor meri namreč z razpetimi krili do 2 metra 55 centimetrov, znan pa je tudi eksemplar, ki meri 2 metra 85 centimetrov, težak pa je 20 kg.

Kalifornijski kondor živi navadno v goratih krajih, nad katerimi kroži po 900 do 1200 m visoko. Iz te višave gleda na zemljo in išče svoj plen.

Kalifornijski kondor ne živi v družbi kakor južnoameriški. To ni čudno, ker je kalifornijski kondor zelo malo. Do četrtega leta živi večinoma sam. Šele po četrtem letu si poišče družico, od katere se potem več ne loči.

Samica zleže le eno samo jajce na leto. Zato pa je kondorjevo jajce silno drago in muzeji jih plačujejo po 1000 dolarjev, zoološki vrtovi pa, ki jih dajo valiti, jih plačujejo še enkrat dražje. Jajce, ki ga je srečni ptičji lovec nedavno našel, je dolgo 14 cm, najvišji premer pa meri 5 centimetrov; jajce je torej v primeri z velikostjo ptičja precej majhno. Od leta 1915 pa do danes niso našli sploh nobenega kondorjevega jajca.

Ponesrečeni let v višino

Kakor smo že poročali, se je hotel v nedeljo 14. t. m. švicarski profesor Piccard dvigniti s posebnim zrakoplovom 16.000 metrov visoko v zrak. Zrakoplov pa se na dano znamenje ni dvignil v zrak, čeprav so odvrgli 250 kg balasta. Zato so let preložili na nedoločen čas.